

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה ס"ה/שכ"ז של הממשלה
ז' באב התשכ"ז - 13.8.67
(בבוקר ואחר הצהרים)

נכחו השרים: ל. אשכול - יו"ר

א. אבן
י. אלון (עד סעיף 730)
מ. בגין
י. בורג
י. ברזילי
ח. גבתי
י. גלילי
מ. דיין
ז. ורהפטיג
י. ישעיהו
מ. כרמל (עד סעיף 730)
י. ספיר
פ. ספיר
מ. קול
ח.מ. שפירא
י.ש. שפירא
ז. שרף
א. ששון

נעדרו השרים: ז. ארן (בחופשה)
מ. בנטוב (בחופשה)

י. עוזאי - מזכירת הממשלה
י. הרצוג - המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה

סדר היום: 726. שאלות
727. סקירות
728. ארמון הנציב
729. שובם של תושבי הגדה המערבית אשר יצאו לירדן
730. מינוי שגריר בברן
731. איכלוס ירושלים
732. הסדרים ליד הכותל המערבי (היחס למבקרים יהודים בהר הבית)
733. פטור ממס עקיף על טובין המיובאים על-ידי המגבית המאוחדת
734. המצב בשירות השידור
735. הצטרפות ישראל לאמנת מכס בדבר כלי קיבול
736. הצטרפות ישראל לאמנה הבינלאומית בדבר הקלות בנסיעה ובהובלה ימית בינלאומית משנת 1965
737. אשורור הסכמים של איגוד הדואר העולמי
738. אשורור האמנה הבינלאומית לענייני טלקומוניקציה, 1965
739. הטיפול בדרוזים על-ידי משרדי הממשלה

(הדיון בסעיפים 730 עד 739 ועד בכלל - אחה"צ).

726. ש א ל ו ת

ראש הממשלה ל. אשכול:

נדמה לי שיש לנו דברים אחדים רציניים מאוד
והייתי מבקש, אם אפשר, לדחות אולי דברים צדדיים ולהתחיל בדברים הרציניים מאוד
והחמורים.

שר הבריאות י. ברזילי:

יש לי שאילתה, אולי לא כל כך דחופה.

אני קורא בעמוד ראשון של "למרחב", כי יצאה
משלחת צבאית מישראל לג'קרטה, כדי להציע לאינדונזיה חלקי חילוף למטוסי "מיג".
הייתי רוצה לדעת מה זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין הכרח לענות על זה מיד. שר הבטחון, אם אתה
רוצה לבדוק את הדבר, אפשר לדחות.

שר הבטחון מ. דיין:

כמו שזה, אין לזה שחר.

727. סקירתראש הממשלה ל. אשכול:

אין אנו מגיעים לדברים מאוד רציניים. אבקש למסור סקירה עד כמה שאפשר בתמצית, בצמצום ובקיצור, אבל להגיד כל מה שצריך להגיד, שלא יישאר דבר בלתי אמור.

שר החוץ א. אבן:

אני רוצה להעיר מספר הערות על שליחותו של נשיא יוגוסלביה בבירות המזרח התיכון. לנו ידועים דברים על מגעיו עם ממשלת ארצות הברית, ועקב מגעים, גם בווינגטון וגם פה, יש בידינו כל חילופי הדברים שעברו בין נשיא ארצות הברית ובין נשיא יוגוסלביה.

מעשה שהיה כך היה. הגיע לבלגרד זקן השופטים של ארצות הברית, שופט בית הדין העליון וורן. טיטו שפך באזניו קיתוני ביקורת על העמדה של ארצות הברית במזרח התיכון. וורן הביא את דברו של טיטו לידיעתה של ממשלת ארצות הברית, הבית הלבן ומחלקת המדינה. התפתחו חילופי דברים שהם מאלפים מאוד, לאו דווקא לגבי עמדתו של טיטו שהיא ידועה, אלא לגבי הניסוחים שנוקט הנשיא ג'ונסון בהתכתבויותיו עם ראשי מדינות אחרים. אקדים ואומר שהמסמכים הללו מבליטים את יציבותו ואיתנותו של ג'ונסון בעמידתו על חמשת העקרונות שהוא נקב בראשית ימי העצרת.

ב-28 ביולי כותב ג'ונסון לטיטו: "קראתי בהתעניינות את ההשקפות שהבעת באזני השופט וורן. אני ב-19 ביוני הסברתי את חמשת העקרונות של המדיניות האמריקאית. שורש הבעיה הוא שכל מדינה באיזור חייבת לקבל את זכותה של מדינה שכנה להתקיים קיום בבטחון ובשלום". אחרי כן הוא אומר באופן

כללי שישמח לשמוע את השקפותיו של טיטו על המצב.

לאחר מכן התקיימה פגישה בבריוני בין שגריר ארצות הברית ובין הנשיא טיטו. טיטו אמר שהדעות שלו הן כאלה שהוא הביע באזני השופט וורן, שהוא מנסה להשפיע על נאצר לנקוט עמדה מציאותית. אולם, לאחרונה הקשיחו עמדותיהן של מדינות אחרות, בעיקר אלג'יריה, סוריה ועיראק. יוגוסלביה נוקטת עמשי עמדה, שעל המדינות הללו לנקוט יחס מציאותי כלפי ישראל. טיטו בדק האם נאצר מוכן לקיים ולקבל את העקרון של ביטול מצב הלוחמה. התשובה היא שלילית: "NAZER IS NOT IN A POSITION TO ACQUIESCE IN ENDING THE STATE OF BELLIGERENCY", וזה למרות ההפצרות של טיטו. טיטו מבקש את המעצמות המערביות לא לבקש פתרונות שיש בהם משום השפלת הערבים והוא מביע כל מיני דברי ביקורת על ישראל; כל השפעה צריכה להיות מופעלת על ישראל, לא להקשיח את עמדתה ועל הכל לא לחדש את הקרבות. אלה דברי טיטו. הוא איננו סבור שמוצדק לבקש את ברית המועצות להפסיק משלוחי נשק למדינות ערב, שהרי המאזן נתערער, בעיקר כל עוד שישאל עומדת בתחומים הכבושים. אחרי כן הוא שואל את ג'ונסון, הואיל והוא, טיטו, עומד לבקר בקהיר, מה דעתו של ג'ונסון על רעיון שהמעצמות הגדולות או שתיים מהן יחד יבטיחו על-ידי ערובה את בטחון ישראל נגד התקפה. הוא שאל מה דעתו של ג'ונסון על רעיון כזה בדבר ערובה או על-ידי ארבע מעצמות או על-ידי שתי המעצמות הגדולות. על זה עונה השגריר שהוא יעביר את הדברים הלאה, אבל הוא עצמו, השגריר, רואה להעיר על כמה הגדרות של טיטו. הוא אמר שטיטו הזכיר תוקפנות ישראל, אבל אין להתעלם מפעולות שונות פרובוקטיביות של מדינות ערב, ביחוד חסימת מיצרי טיראן, פעולות שאפשר לראותן כלוחמה אקטיבית. (קורא באנגלית) כלומר השגריר האמריקאי דוחה את העניין של תוקפנות ישראל. ועל הבקשה של טיטו שנשכנע את ישראל, הרי ידוע שהישראלים אינם כל כך נוחים תמיד להשתכנע.

אחרי כן הגיע מג'ונסון עצמו לטיטו מסמך הרבה יותר חשוב. הוא מברך את טיטו על רצונו להתעניין בנושא. (קורא באנגלית) ג'ונסון אומר כי הפתרון צריך להיות ריאליסטי ולטווח ארוך, כי העולם אינו יכול לקבל המשך בלתי פוסק של משטר שכיתת הנשק הרופף שהתפוצץ ב-5 ביוני. וודאי מסכימה

ארצות הברית שאין להציע פתרונות שיביאו לידי השפלת המדינות הערביות. אבל יש לקחת בחשבון את זכות קיומה של כל מדינה ומדינה. כל זה הביא את ארצות הברית לידי כך שאין היא מבקשת פתרון של שביתת נשק, אלא פתרון של שלום. ג'ונסון ממשיך ואומר שלדעתו שורש הבעיה הוא זכות ישראל להתקיים קיום בטוח. (קורא באנגלית) וגו'נסון כותב כי בשעה שממשלת ארצות הברית מכירה בזה שאין להשפיל את כבודן של מדינות ערב, הרי אין היא רואה בזה שאם דורשים ממדינות חברות או"ם להכיר בזכות קיומה ובטחונה של חברת או"ם אחרת, שיש בזה משום השפלה; המשך החלום על השמדת ישראל מכביד כמעמסה על שלום העולם ומאיים על האינטרסים של הערבים עצמם. אין הערבים יכולים להתאונן, אם הם רוצים לקיים מצב של מלחמה עם ישראל ואם ישראל גורסת הדדיות. ג'ונסון אומר שאי אפשר להתקדם מבלי שארצות ערב יוותרו על העמדה הזאת. אמנם אין הם חייבים לקיים יחסים דיפלומטיים עם ישראל, ככל שהדבר יכול להיות רצוי ונורמלי, אולם הם צריכים לוותר על כל גילויי האויבה, הם צריכים להבטיח את חופש השייט במיצרי טיראן ובתעלת סואץ ולחסל כל תביעה או כל זכות לאיים על מדינת ישראל בנשק. אחרי כן הוא אומר שיש הרבה דרכים שבהן אפשר להתקדם לקראת שלום, וארצות הברית עומדת על חמשת העקרונות והוא מביא פרפרזה של חמשת העקרונות. (קורא באנגלית) הוא מדבר על "גבולות לאומיים מוסכמים", "AGREED AND SECURED NATIONAL BOUNDARIES", הניסוח הזה מרחיק לכת מכל הניסוחים הקודמים. איני יודע אם שוקלים כל מלה ומלה, אבל ב-19 ביוני הוא השתמש במלה RECOGNIZED ולא AGREED. המלה AGREED היא כמובן טובה יותר.

השר מ. בגין:

מוסכם על-ידי מי? על-ידי האמריקאים?

שר החוץ א. אבן:

לא. בהמשך המכתב בא פירוש לכך. הוא אומר שהרעיון של ערובת המעצמות הוא מעניין, אבל לא יכול להיות תחליף לגבולות לאומיים מוסכמים על-ידי מדינות האיזור. אחרים יכולים לעזור, אבל הבעיות האלה

אינן יכולות להיפתר אלא אם כן מדינות האיזור עצמן לוקחות עליהן את האחריות לטפל בהן ישירות ובאופן מציאותי. אחרי כן הוא אומר שגם הוא מקווה שהפסקת האש תתקיים עד שתנאי השלום יבטיחו נסיגה כללית יותר. עיקר דבריו שערוכת המעצמות מעניינת, אבל הצדדים צריכים קודם כל לקבוע את ההסדרים ביניהם ואחרי כן יש לדבר על האפשרות לחזק את ההסדרים האלה על-ידי ערובה. (קורא באנגלית) לגבי משלוחי הנשק אין הוא מסכים לדעת טיטו. הוא חושב שחשוב למנוע אותם וכו'. ברבר ורוסטוב קיבלו הוראה למסור לנו בהרחבה את חילופי הדברים האלה.

הם אינם סבורים שעל רקע זה טיטו ישיג הרבה בארצות ערב. הידיעות שהגיעו אליהם לארצות הברית מקהיר היו כבר שלשום, שנאצר התחמק על-ידי זה שכיוון את טיטו למדינות ערביות אחרות ושהוא טוען כי מצרים לא תפעל פעולה בודדת. יש משמעות מיוחדת בעובדה שטיטו פונה עכשיו לדמשק ולבגדד (היו"ר רה"מ ל. אשכול: שם וודאי יקבל תשובה!).

החשיבות בחילופי הדברים האלה אינה בעיני לגבי ניסוח הדברים על-ידי טיטו, אלא לגבי ניסוחו של ג'ונסון, אם כי גם טיטו מגלה פה עצבנות ומאמץ להניע את הערבים לידי הסתלקות מן העמדה הנוקשה.

נתקיימו כמה שיחות במרכז האו"ם, שסיכומן הוא שאין מצפים כי מועצת הבטחון תתכנס בכלל בחודש אוגוסט. שום גורם לא הביע רצון או כוונה לכנס את מועצת הבטחון. ארצות הברית סבורה כי הסכנה העיקרית להתלקחות מחודשת של הדיון הבינלאומי נובעת מעניין ירושלים. הנציגות הירדנית לוחצת כל הזמן על כינוס המועצה לדיון נפרד בעניין זה. ארצות הברית סבורה שהמוצא הטוב ביותר הוא שהמזכיר הכללי ילקט אינפורמציה על-ידי זה שיבוא בקשר באופן ישיר עם ישראל, ועל-ידי כך הוא סבור שהשבועות יעברו עד לעצרת. גולדברג הדגיש שלנציג הזה לא תהיה שום סמכות לתת שום הוראות, להגיש שום המלצות, לבצע שום החלטה. תפקידו צריך להיות מוגבל להבנת המצב. האמריקאים סבורים כי במקרה שההוראות לא תוגשמה תהיה התנגשות, כלומר כאן הוא מביע את הדעה שהשליחות הזאת יכולה למנוע או לעקוף דיון במוסד מרכזי, ועל רקע זה יש להבין את הדברים שאמר המזכיר הכללי

לנציגנו אתמול על הנושא הזה.

המזכיר הכללי של האו"ם ביקש את הסכמתנו לאישיותו של השגריר ארנסט טלמן. הוא אמר שלא ישלח איש לשוחח אתנו בשמו אם האיש אינו מקובל עלינו אישית. זו היתה שיחתו של רפאל גדעון אתו אחרי שובו. מר טלמן הוא משקיף שוויצרי לאו"ם הקודם. הוא נמצא כעת בברן. הוא רוצה לסכם אתו ב-12 בחודש על-מנת שייסע הנה ב-15 ישר מברן, יקיים את שליחותו כשבועיים, יבוא לניו-יורק וימסור דין וחשבון לאו-טאנט. המזכיר הכללי רוצה להגיש את הדין וחשבון לא לפני ה-15 בספטמבר, דהיינו סמוך לפתיחת העצרת. ברור שהתמרון הוא פה לעקוף את מועצת הבטחון. או-טאנט מוסיף ואומר: "השליחות תוצג כטכנית שאין לה כל קשר לביצוע החלטת העצרת".

השר י. ספיר:

איך זה יכול להתפרש?

שר החוץ א. אבן:

על יסוד הפניה של המזכיר הכללי אלי. הוא רצה לומר שהמזכיר הכללי חייב להבין את המצב בירושלים, אין לו זמן לחקור בעצמו, הוא ישלח הנה אדם שידבר אתנו. מר רפאל הסביר למזכיר הכללי שסיבת השביתה שהתקיימה בירושלים היתה הסתה והפגנה לקראת בואו של השליח. עובדה זו, נוסף להסתייגותנו מפעולת העצרת בעניין ירושלים, מעוררת אצלנו ספקות לגבי השליחות. אנו בטוחים שהמזכיר הכללי איננו רוצה לעשות צעד שיוסיף מתיחות. בתשובתו הזכיר המזכיר הכללי את הסכמתנו העקרונית, עם התנגדותנו למועמד הקודם; בטחונו שלא נצטער על שליחותו של טלמן. כמו כן יפעל השליח מתוך מגע הדוק עם ממשלת ישראל. הוא גם נתן לנו להבין שהשליחות דרושה למשימת הסחבת, להורדת המתח הבינלאומי סביב הבעיות שנוצרו בעקבות המלחמה ושהפסקת הדיונים באו"ם בנושאים אלה היתה לתועלת. היינו זוהי הערתו הפרטית של או-טאנט שמוטב לא לכנס את המוסדות הגדולים. הוא הבטיח

שיעשה את הכל, לא להבליט את השליחות ולא לשוות לה אופי של מפעל עצמאי, אלא של פעולה שגרתית של מזכירות האו"ם. כדי לעמוד בלוח הזמנים, ביקש במפגיע שניתן לו את תשובתנו החיובית מחר. הוא יקבע את הסידורים המינהליים להעסיק את טלמן לא יותר מחודש, גם זה על-מנת לקבוע שלשליח זה אין כל זיקה לחלק ההחלטה המתייחסת לביצוע וכדי לציין שלמזכיר הכללי אין כל כוונה להיות מיוצג על-ידי נציג קבוע.

התאריכים היו מאוד קרובים ואמרתי שלא אוכל להשיב לו דבר לגבי תאריכים וסידורים ביום ב'. פירושו של דבר שהשליחות לא תוכל להתחיל ביום ה-15.

יש עוד סיבה למה אנחנו צריכים לדעתי להרוויח זמן מסויים. סוכם בממשלה שאנחנו נתייחס לכל שליח כזה כאל אורח ממלכתי שבא למדינת ישראל; פירושו של דבר שאנחנו נקבע ונסמן ונציע את התכנית. וזו הצעתי, שאנחנו נקבע לאיש תכנית, עם מי ייפגש ומתי ייפגש, ונאמר לו: אתה אורח והנה תכנית מגעך ושיחותיך.

ד"ר י. ספיר:

האם אפשר יהיה למנוע, אם יפנו אליו לפגישה? האם יוכל להגיד: אני מצטער מאוד, ה אינו בתכנית שלי, אין אני מוכן?

שר החוץ א. אבן:

בעיות יהיו. הרבה יהיה תלוי באישיותו של האיש. אבל עלינו לקבוע עקרון: אנחנו קובעים את התכנית שלו. אם משהו מביע רצון להיפגש אתו או לקשור אתו מגע, הוא צריך לבקש את מארחיו לסדר את הדבר הזה. זה צריך להיות העקרון.

השר י. ספיר :

כמו התכנית של דה גול בקנדה.

שר החוץ א. אבן :

הוא לא בא הנה כדי לשחרר.

השר מ. בגין :

ראשית כל בדבר שליחו של או-טאנט בעניין ירושלים. ברשות ראש הממשלה אני רוצה לומר שועדת השבעה שנקבעה על-ידי הממשלה לתפקיד מיוחד, בישיבה שבה לא השתתף שר החוץ, סיכמה על דעת כל חבריה שלאור מה שקרה בירושלים לפני שבוע, יש למנוע את בואו של שליחו של או-טאנט ויש להסביר לאו-טאנט שאנחנו רואים על-פי המציאות כי בואו של נציגו לעניין ירושלים יהיה גורם מתסיס ושיש לעשות הכל במטרה למנוע את קיום השליחות. הממשלה היא בת חורין להתחשב בהמלצה זו של הועדה או לא, אבל זה היה הסיכום.

באשר לעניין עצמו: אני שמעתי זו הפעם הראשונה שאנחנו צריכים להביע את דעתנו והסכמתנו למועמד. אני מציע שלא נביע שום הסכמה. אין זה ענייננו לומר שאיש מסויים הוא פרסונה גרטה, להיות שליח בעניין ירושלים. אני חושב שהודאה כזו תעמוד בסתירה גמורה להודעת שר החוץ בעצרת או"ם, לפיה עניין ירושלים הוא עניין מיוחד, NOT NEGOTIABLE, ושום גורם זר לא יוכל להתערב במה שעשינו. ואם נאמר לאו-טאנט שהאיש הזה בשוויץ נראה לנו לשליחות זו, הרי יש בזה משום סתירה מיניה וביה להודעת שר החוץ באו"ם. א) עלינו להודיע לאו-טאנט שאיננו מביעים שום דעה ביחס למועמד שלו; ב) אני מציע שהממשלה תקבל את הסיכום של ועדת השבעה.

אין זה עניין פורמלי איך תוצג השליחות הזאת.
 אין זה פשוט עניין טכני קשור או לא קשור באיזו החלטה. זהו איזה עניין ממשי ביותר. לא יעלה על הדעת, אם האיש יבוא הנה, למנוע ממנו ביקור בעיר העתיקה בירושלים. נניח שהוא ירצה לבקר בעיר העתיקה ב-16 בחודש, האם נאמר לו: היות ואתה אורח הממשלה, אנחנו קובעים לך יומן כזה שתדלג על ירושלים העתיקה? אני חושב שבואו לירושלים יגרום להפגנות חמורות מאוד. וכל זה על סמך הנסיון. עובדה היא שבואו של השליח גוסינג גרם לסגירת החנויות, להופעה רצינית מאוד, שגם עורר הד ניכר ברחבי העולם.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

כך זה ברור?

השר מ. בגין:

כך נאמר לנו כל היום.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אנו רוצים להגיד זאת.

השר מ. בגין:

אני יום שלם שמעתי כך ב"קול ישראל". אולי נמצא דרכים לסתור מה שהודיע "קול ישראל".

שר הפנים מ.ח. שפירא:

זוהי סברה.

השר מ. בגין:

אני חושב שהיה קשר בין שני הדברים. מותר לי להביע דעה כזו. שמעתי כל היום סברה זו מ"קול ישראל".

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אתה סומך על "קול ישראל"?

השר מ. בגין:

כן. בא שליח או"ם, הם רוצים להפגין בנוכחותו.

על אחת כמה וכמה לכשיבוא שליח או"ם לעניין ירושלים. זו תהיה הזמנה להפגנות. יתכן שתהיינה הפגנות רציניות יותר מאשר סגירת חנויות. עלינו לדאוג לבטחוננו ולא למשהו אחר. יש לנו על סמך הנסיון נימוק משכנע ביותר לומר לאו-טאנט: עתה לא. הרי שר החוץ סיכם בישיבה הקודמת של הממשלה לפני שבועיים כי בעניין שליחות זו אנחנו נתמרון כדי להשהות אותה עד כמה שאפשר.

שר החוץ א. אבן:

עשינו זאת שבועיים.

השר מ. בגין:

מה יכול להיות יותר מזה מאשר לנסות לתמרן עוד?
אני מציע שלא נאפשר את השליחות הזאת. אני רוצה לקבוע שום תאריך. אבל בעתיד
הנראה לעין יש לנו הנימוק הזה ששליחות זו היום יכולה לסכן את הסדר הציבורי
הטוב בירושלים. זהו נימוק רציני ואמיתי.

שר המשטרה א. ששון:

מספר מלים בקשר לשליח של או-טאנט. אין ספק שאם
העניין לא יעלה עכשיו במועצת הבטחון, הוא יעלה בעצרת. ויש להניח שהנציג
הפקיסטני ונציגי כל המדינות הערביות וכל אלה התומכים בהם יהיו מעוניינים
להעלות את הבעיה הזאת ולהשתמש בה, כדי להכות בנו. הדעה שלי היא כי אנחנו
צריכים לדעתי להשתדל עד כמה שאפשר להשהות את בואו, ואם נוכל להביא לידי כך שעד
כינוס העצרת לא יופיע פה, אני חושב כי תהיה זאת לברכה.

שר החוץ א. אבן:

אולי תיזכר בלוח הזמנים שהוא הציע, שיעסוק
ויחקור ויתעניין וישוחח וימסור דין וחשבון רק ב-15 בספטמבר, סמוך לפתיחת
העצרת. סירוב להזמין אותו יביא לידי כינוס מושב מיוחד של העצרת.

שר המשטרה א. ששון:

ומה יהיה הדין וחשבון שלו? הוא יבוא ויאמר אחרי
זה שישראל אינה ממלאה אחרי החלטת העצרת. נדמה לי שאין זה רצוי שהעצרת תיפתח
בסימן השאלה הזו. אם אפשר להשהות את שליחותו עד שתתכנס העצרת, מוטב. כי אם
העניין של ירושלים יועלה בעצרת, הם בנושא זה יעלו עלינו. כי זהו אחד הדברים
שבו העצרת החליטה לטובתם; על יתר הדברים העצרת לא החליטה. ואחרי הדין וחשבון
שלו יעמידו אותנו כאילו לא מילאנו אחרי החלטת העצרת.

בקשר לסגירת החנויות ביום בואו של גוסינג חושב שר הפנים שזו היתה רק סברה של "קול ישראל". אם אינך מאמין ב"קול ישראל", היית צריך לשמוע מה שאמר "קול עמאן". בישיבת ועדת השירותים הצעתי שחברי הממשלה יקראו בזמן הזה את השידורים של "קול עמאן". זה יכול לעזור לנו לויכוח. כיום יוצא שחוץ משר החוץ כאילו רק חבר אחד של הממשלה קורא את שידורי "קול עמאן". הצעתי שישלחו לכולכם לכל הפחות את השידורים של "קול עמאן".

שר הפנים מ.ח. שפירא:

בזה אתה צודק.

שר המשטרה א. ששון:

אני מציע כי לחשובה שלנו לאו-טאנט נצטרף חוברת קטנה שתכיל את כל הדברים הנאמרים עכשיו על-ידי המלך חוסיין, ראש הממשלה והשרים שלו, כל דברי ההסתה הנאמרים על ידם על ישראל. נכין את זה ונמסור לו את זה ועל יסוד זה נבקש השהיית בוא השליח; לא שנאמר לו: איננו רוצים בנציג שלך, כי אז יוכל או-טאנט לבוא לעצרת ולומר שאיננו ממלאים אחרי החלטת העצרת, אלא נשעה את בואו עד יעבור זעם ולתשובתנו נצטרף גם מה שהם אומרים בימים אלה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

רוצה אני לשאול גם את ששון וגם את בגין: נכון שישבנו ואמרנו: משרד החוץ ידאג להסביר למזכיר הכללי של האו"ם כי נוכח ההתפתחויות האחרונות אין הזמן מתאים עתה לביקורו של שליח מיוחד לעניין ירושלים, מאחר והדבר עשוי להוות עילה להסתה ולהפגנות. אבל השאלה היא: האם אנחנו אומרים אחרי זה "לא", או שאנחנו משתדלים להתחמק עד כמה שאפשר?

שר המשטרה א. ששון :

להשקות.

ראש הממשלה ל. אשכול :

אם אנחנו עושים את הכל ומסבירים כל מה שאתה
אומר, וזה נכון, שהנה אנחנו מסבירים כי במצב הזה אנו רואים בזה נזק רב לעניין
- אבל אם בכל זאת או-טאנט יעמוד על כך, האם ניכנס למריבה אתו ונאמר לו: לא
נקבל אותו, לא ניתן לו להיכנס לארץ או שאנחנו עושים כל מה שאפשר כדי להסביר לו
ואחרי כן יחליט הוא מה שיחליט?

שר המשטרה א. ששון :

הצעתי היא להשקות עד כמה שאפשר. אם אפשר להשקות

עד פתיחת העצרת - מה טוב.

ראש הממשלה ל. אשכול :

נניח שהוא שומע את כל הנימוקים ועומד על שיגור
הנציג ואומר שהוא לא יוכל לחכות עד פתיחת העצרת - מה אז? כולנו אתך שטוב
להשקות, אבל אפילו גם לאחר העצרת. אבל אם או-טאנט אינו מסכים?

שר המשטרה א. ששון :

ואתה מדפיס את כל דברי ההסתה שלהם?

ראש הממשלה ל. אשכול:

כן. אם החומר ישנו, וזהו דבר שמועיל, צריך מיד להעבירו לאו-טאנט ולומר: במצב הזה אנחנו רואים בבואו של הנציג סכנות וזה הרי ההיפך ממה שאתה רוצה להשיג. אבל אם אחרי כל זה הוא עומד על שלו?

שאלה שניה לשר בגין שאמר כי אנחנו צריכים להתערב בשאלת המועמד. נניח שאנחנו משהים את בואו של הנציג מספר שבועות ואחרי כן או-טאנט שולח, האמנם טוב לנו לא לחוות דעה ביחס למועמד? יש הבדל בין שיגור שונא ישראל או מישוהו אחר. כמובן אפשר לומר: אין זה מחייב אותנו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מצטער מאוד שאני צריך לעתים קרובות לחלוק

על דעתו של חברי בגין.

השר מ. בגין:

זה לכבוד שנינו.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

נבין שכל אחד ואחד מביע מה שהוא מרגיש.

נכון שהיתה החלטה של ועדת השבעה בעניין השליח, אבל חסר היה לנו שם דבר אחד. ראשית כל ידענו שהוא עומד לשלוח אדם שהוא מתנגד לנו. אמרנו: האם להוסיף עוד שונא ישראל? ידוע מה שהוא עלול לדוות. הדבר השני: חסר היה הפירוש של או-טאנט על השליחות הזאת. הוא אומר לנו: אם אתם רוצים שהעניין יובא מיד למועצת הבטחון או שאפילו יקראו במיוחד למושב של עצרת או"ם -

בבקשה, אתם יכולים לעשות זאת. אבל היות והוא רוצה לעקוף את העצרת הזאת, הוא מייעץ לנו לקבל את השליח והוא גם מציע לנו שליח אחר. איני מכיר את האחר. אם הוא מחליף אותו לאחר, יש להניח שאין האחר שונא ישראל. איני אומר שהוא אוהב ישראל, אבל אין הוא שונא ישראל. כשעומדת לפני הברירה - או שעצרת או"ם תטפל בזאת, או שיבוא שליח כאורח הממשלה - אני מעדיף את הדבר השני.

שני הדברים היו חסרים לנו כאשר דנו בעניין בשיבת ועדת השבעה. ומשום כך אני חולק עמך על דבריו של מר בגין ואני אומר: נכון, היתה החלטה כזו, אבל חסרו לי דברים עיקריים מסביב לזה, ואנו צריכים עמך להביא לממשלה את ההכרעה בעניין זה ויש להרשות לו לבוא. כמובן עד כמה שאפשר לאחר את בואו - צריך לעשות זאת. אבל זה תלוי במי שמנהל משא ומתן אתו אם אפשר להשהות עוד, או לא. אנחנו לא נוכל להגיד: האם הגיע הזמן או לא. אנו נוכל לומר: כל איחור יש בו משום רוח של זמן ומשום תועלת, אבל לא יותר מזה. הייתי רוצה שנעמוד איתנים בעניינים יסודיים, אבל לא לבוא בעניינים תפלים ולהשתמש ב"ניעט" הרוסי ויהיה מה שיהיה. אנחנו בכל זאת עוד זקוקים קצת להבנה מצד הזולת, לעזרה מצדם. לא הייתי רוצה שעל כל דבר ניתן תשובה "ניע זשעלאיעם" (אין אנו רוצים) ונגמר העניין. איני יודע מי יוכל אז לנהל משא ומתן ומי יוכל לענות לנו.

ועוד לעניין השביתה שפרצה בעיר העתיקה. אנחנו אמרנו שהיא פרצה היות ובא אחד השליחים של או-טאנט. אני מפקפק מאוד בזה אם זו היתה הסיבה. אמנם בשבילנו זה היה טוב לתלות בוקי סריקי בשליח הזה. אבל האם מישו חושב באמת שתוך לילה כשהוא בא פרצה השביתה? היא היתה כבר מוכנה מכמה זמן. והראיה: הם ידעו שאת השביתה צריכות לארגן נשים ולא גברים. וזה לא בא בין-לילה כשהשליח בא והם סידרו את כל העניינים. אצלם זה היה מסודר מלפני כן. בשבילנו טוב לומר שהשליח גרם לזה. אבל אל נשלה את עצמנו שכך הוא הדבר. אין לי כל ספק שגם בלי בוא השליח השביתה היתה פורצת. עמך טוב לנו שהשליח שלנו באו"ם הודיע שאנחנו חושבים כי על-ידי בוא השליח של או"ם תהיינה הפרעות ושביתות מצד הערבים. טוב שהוא ידע כי הוא אחראי לזה. אבל האם יש באמת לחשוב שכך הוא הדבר?

לא.

שר הבטחון מ. דיין:

בדיוק מה יהיה בעיר העתיקה לכשיבוא השליח של או-טאנט, איש מאתנו איננו יכול לומר. אבל מה שאנחנו יכולים לומר, הרי לדעתי הם שני דברים: (א) המוקד העיקרי בפעילות הירדנית והערבית הוא בעניין ירושלים. כך זה במשך כל הזמן. באות עשרות פטיציות בכתב למושל. כל הרוצה קצת להתעניין בזאת, יודע על כך. אני מוסר על כך בכל שבוע, על פטיציות של כל האיגודים המקצועיים והלא-מקצועיים, רופאים ומורים ופקידים ועורכי דין, וכולם אומרים דבר אחד: איננו מכירים בסיפוח ירושלים הערבית אל ירושלים העברית, לא נשלים עם זה, איננו רוצים בכך וכן הלאה והלאה; בכלל זה השופטים הראשיים, שופטי השרעיה שמינו את עצמם למועצה המוסלמית ואין הם רוצים להעביר דרכנו את ענייני הוואקף. המרכז של כל זה הוא בירושלים. הוא בירושלים בגלל מספר סיבות: קודם כל בגלל מהותה של ירושלים. זהו המרכז הדתי, זהו המרכז של המנהיגים שלהם. הדבר השני הוא שהם יודעים כי בעניין ירושלים עומדת ישראל בקונפליקט עם העולם כולו. בעניין הגדה לא החלטנו על סיפוח, זהו משטר כיבוש. אשר למשטר כיבוש, הרי כאשר הסכימו להפסקת אש יש מכללא הסכמה למשטר כיבוש. כאשר ירדן הסכימה להפסקת אש, היא הסכימה מכללא למשטר כיבוש, ובכל מה שאנחנו נוהגים בגדה, הרי אנו נוהגים במסגרת אותו ההסכם.

הדבר הראשון שאנחנו יודעים הוא כי המוקד של ההתנגדות הערבית המכוונת מירדן הוא עניין ירושלים. אולי כדי להמחיש: אם בתקופה הראשונה לאחר הכיבוש היה מצב הבטחון בעזה חמור יותר, הרי כעת אין להשוות בכלל בין המתיחות שישנה בגדה ובירושלים ובין המצב בעזה. עזה אינה ניזונה מקהיר. יש שם שרידים של חוליות טרור. אבל מגמה מדינית אינה קיימת בעזה ואינה מכוונת על-ידי קהיר, כי זה אינו דומה לעניין הגדה וירושלים בראשונה, שפה הפעילות מכוונת על-ידי ירדן. פה ישנו תהליך פוליטי מובהק, שהחוט שלו, השיא לו, הוא עניין ירושלים. עכשיו יבוא הנה נציגו של או-טאנט. לשם מה? כדי לעמוד על

העניינים בירושלים מקרוב. צריכים ערביי ירושלים להיות או פחדנים גמורים או מטומטמים גמורים כדי לא להראות לו שהם אינם מרוצים. שר הפנים יכול להסביר את הסברו בקשר לשביתה שהיתה. נניח שההסבר שלו הוא נכון שהיו שובתים גם בלי בוא הנציג. נניח שכל אלה הכותבים את הפטיציות אינם חוששים וכל מטרתם היא לקעקע את ירושלים העברית, והנה בא שליחו של המזכיר הכללי כדי לעמוד על פני הדברים בירושלים. מה הם צריכים לומר? האם הם צריכים לומר לו שטדי קולק מסדר את הביוב היטב, או שאנחנו מסדרים אדמיניסטרציה טובה? איני מוכן להתחייב על חשבון הערבים לאיזו מידה של קיצוניות הם יגיעו כאשר יצטרכו להסביר שהם אינם משלימים עם זה. שהם אינם משלימים עם זה, הם אומרים. אם זה יתבטא בהפגנות או בכינוסים במסגד, איני יודע. אם חס וחלילה יגיע אותו ביקור, נדע במה תתבטא אי ההסכמה שלהם.

אבל אני יודע שהצלחנו במשך חודשיים - וזה לא היה דבר קטן וקל, צריך לרשום את זה לזכותנו - למרות אותה ההכוונה מירדן הצלחנו להחזיק פה חיים שקטים פחות או יותר, ואם נסגרו חנויות, נסגרו ליום אחד בלבד ומבלי שנקטנו באמצעים דרסטיים, בקשר לתפילה במסגד ויתרנו על הצנזורה והרפינו מהמתיחות. המצב משלעצמו הוא כתיקונו. תשוו זאת עם המצב בעדן או בכל מקום אחר, כאשר באה לשם משלחת של או"ם! זהו מצב כתיקונו. אנחנו יכולים את הקרח הדק הזה לקרוא הביקור והודות לביקור לקעקע כך שאחרי כן ניכנס לפרשה שאנחנו יודעים את תחילתה... אבל פה כולם לא עולים חדשים, ואנחנו מכירים את העניינים, משנהרג איש אחד נערכות הפגנות בהלוויה, וכאשר בהלוויה נהרגים עוד שניים, הרי מתחיל העניין. האם איננו חיים פה עשרות בשנים?

נכון שאנחנו נמצאים בקונפליקט עם העצרת ועם או-טאנט, שהם קיבלו החלטה ואין אנו מגשימים אותה. אם אנחנו רוצים שיהיה דין וחשבון לעצרת שבועיים קודם או שבועיים אחרי כן - הרי לא רק המועד יקבע, אלא התוכן של הדין וחשבון שעלול להביא אותו שליח של או-טאנט על מה שיראה פה. האם זה ישרת אותנו יותר מאשר הם לא יביאו כל דין וחשבון או אם יסתפקו במה שכותבים מאות עתונאים? הרי לא נעלם מעיני העולם מה שנעשה בירושלים. הרי אין ירושלים נמצאת כיום מעבר להרי חושך. יודעים שיום אחד היו החנויות סגורות. אבל כאשר

יבוא הנה השליח של או-טאנט, הוא יצטרך למסור דין וחשבון. הוא ירצה לראות את נציגי הערבים ואז יהיה לו מה למסור בדיון וחשבון שלו. זה לא יהיה דומה למה שהתרחש. במו ידינו ניתן יד לכך.

אמנם אם לא נסכים שיבוא יהיה לנו קונפליקט עם העצרת. יש מצב מסויים בירושלים. אם לא נסכים שהוא יבוא - ואני מציע שלא נסכים שהוא יבוא - אנחנו נכנסים במצב קשה יותר בניו-יורק. אבל השאלה שעלינו לשאול את עצמנו היא: האם אנחנו מוכנים למצב פיזי הרבה יותר חמור בירושלים לעומת מצב פוליטי קשה בניו-יורק? אנחנו במצב פיזי בירושלים שאנשים חיים זה חודשיים יחד ולא יורים אחד בשני - זה מצב מצויין. אנחנו עלולים לערער ולקעקע את זה. נודיע לאו"ם שהמצב בירושלים תקין ושיש לנו סיבות לחשוש, החל מעצם הגישה הירדנית וכן הלאה, שעצם ביקורו של השליח יפתח פתח לערעור מעשי של המצב, דבר שהוא חמור וקשור בחיי אדם - אלא אם כן ניסוג מעמדתנו - וזה חמור יותר מאשר אם יהיה מצב קשה בניו-יורק.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בנוגע לשליחו של או-טאנט הייתי מעיר שתי הערות. אני חושב שצריך לבקש את השהיית בואו למספר שבועות מתוך הנחה שכיום מסתדרים העניינים בירושלים, ולא רצוי שעמשו יבוא איזה שליח לכאן. לא לסרב בכלל שיבוא, אלא לדחות את בואו. כדאי שיבוא בתקופת החגים היהודיים ויראה את המוני עולי הרגל היהודיים הנוהרים לעיר העתיקה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אפשר לראות זאת כל יום.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

היתה שם שביתה. אבל העניינים מסתדרים. כל בואו של אדם זר עלול לסבך את המצב. צריך להשהות את בואו. בכל אופן אני חושב שאם נסכים לבואו, הרי זה רק מתוך הודעה מפורשת שאנחנו חושבים כי בואו מיותר, זה יכול גם להזיק, אבל אם או-טאנט יתעקש לא נאמר שלא ניתן לו ויזת כניסה, אלא שיבוא בזמן מתאים יותר. זה מותר לומר במפורש, כי אחרת נרוויח רק יום-יומיים ולא שבועות, ובעניין זה אנחנו צריכים להרוויח שבועות ואולי חודשים.

שר הבריאות י. ברזילי:

על עניין אחד אין ויכוח, שאם אפשר להשהות את בואו של השליח, כדאי להשהות ולעשות כל מה שאפשר כדי להשהות. השאלה האחרת היא: אם אחרי כל המאמצים שלנו ואחרי כל הנימוקים הטובים שלנו יהיה לחץ גדול לבואו, מה יהיה?

שר התחבורה מ. כרמל:

נראה אחרי כן מה יהיה, בינתיים נשהה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נסיון השהיה היה.

שר החוץ א. אבן:

היתה השהיה של שבועות. אולי אפשר יהיה להשהות

עוד מספר ימים.

שר הבריאות י. ברזילי:

ואם בכל זאת הדבר הזה איננו מתקבל, האם צריך לומר את המלה הסופית "לא"? ואז אני אומר כך: כאשר אני מקבל את התיאור ההיפותטי של שר הבטחון על מה שעלול לקרות, עם כל ההסתייגויות שלו עצמו...

שר הבטחון מ. דיין:

על הערבים אי אפשר לסמוך.

שר הבריאות י. ברזילי:

במידה שאי אפשר לקבוע את מידת הקיצוניות של התגובות, יש בכל זאת פנים לכאן ולכאן. כל מה שקורה פה זה כמו בבית זכוכית. הם יודעים כל מה שקורה פה, אם היתה שביתה ואם אנחנו מגלים ואם יש עשרות פטיציות. לזה כבר יתווסף דבר אחד כלפי העולם כולו, שאנחנו מנהלים את ירושלים בצורה כזאת שאיננו מוכנים בשום אופן להראות לאיש האו"ם - וזה כבר איננו עניין פוליטי - לבוא ולראות מה קורה כאן. כל זמן שאנחנו משתמשים בנימוק שעצם בואו הוא גורם מתסיס, וזהו הנימוק היחידי, הרי אין הוא עד כדי כך חזק שנעמוד בקונפליקט עם כל העולם, עם ארצות הברית ועם כל האחרים, וזה לאחר שהם רואים מה כאן קורה ולאחר שאנחנו נוכל לעשות סדרים ונוכל גם לקבוע סדרים לתכנית ביקורו. כמובן יכול לקרות אסון פה ושם; זה יכול להיות גם בזמן ביקורו של שליח וגם שלא בזמן ביקורו של שליח כזה, עם כל הריזיקו שישנו בדבר. כי ריזיקו ישנו. לולא היה ריזיקו, לא היינו אומרים שצריך להשהות את בואו. עם הריזיקו שישנו איני סבור שאנחנו יכולים לומר את המלה הסופית "לא, ויהי מה".

השר י. גלילי:

נגיד: עכשיו לא.

שר הבריאות י. ברזילי:

יכולנו לומר - וזה היה מתקבל אפילו במורת רוח - שהנה יש לנו סיבות סבירות להשהות, תבואו ב-25 בספטמבר למשל. בינתיים יש לנו כל מיני דברים, כינוסים, סדרים וחגים. ואולי דווקא איננו רוצים בחגים. יכול להיות גם נימוק הפוך. אם זה אפשרי להשהות ככה, מה טוב. זוהי הדרך שצריך ללכת בה. אם לא - אני מוכן לקבל את ההצעה של השר כרמל שנתכנס עוד הפעם ונחליט.

שר הסעד י. בורג:

ישנם שלושה דברים: או כן, או לא, או לא עכשיו.

שר הבריאות י. ברזילי:

אם צריך להחליט עכשיו, יש להחליט להשוות. אם זה אינו הולך, יש להחליט כן. אם משהים ויש צורך להתכנס עוד הפעם - מחליטים להתכנס.

שר התחבורה מ. כרמל:

לא הצעתי להתכנס עוד הפעם מחרתיים ולהחליט, אלא להודיע לאו-טאנט שאין השעה כשרה לביקור של נציגו בירושלים. היינו שביקורו בירושלים נוכח ההסתה הקיימת ברדיו עמאן וההסתה הקיימת בתוך העיר העתיקה על-ידי מספר גורמים, יש להימנע מהביקור הזה, הואיל והביקור הזה יגרום רק לקשיים ולהתססה ואי אפשר לקיים את זה עכשיו.

השר י. גלילי:

ולסילוף התמונה.

שר התחבורה מ. כרמל:

נראה מה יקרה.

שר החוץ א. אבן:

קשה להעיר על שתי הבעיות מבלי לומר משהו על המגמה המדינית הכללית שלנו. לדעתי היא הולכת ומשתכחת. אני מניח כי מגמתנו המדינית הכללית המרכזית היא למנוע חידוש הדיונים של מוסדות בינלאומיים במצב הקיים באיזור; בלשון אחרת, להרגיל את העולם לקיומה של המציאות הזאת שהיא תתגבש. אם יושבת העצרת הרגילה, הדנה במאה ועשרים סעיפים, ברור שהיא תדון גם בענייני המזרח התיכון. אולם יש לנו עניין שהמציאות הזאת תתגבש ולא תהווה מוקד לדיונים ולהיטוטים בינלאומיים סוערים. אני חייב לציין שלא קל לקיים את המצב הזה. הרי ההיסטוריה לא נסתיימה בדחיית ההסתערות הסובייטית-היוגוסלבית-הערבית. יש כבר התייעצות עם משלחת ארצות הברית. מר גולדברג מביע חששות שמא תתחדש ההסתערות הזאת. לדעתו האמצעי היחידי לבלמה ולמניעת הצעות כאלה, הוא האמצעי שננקט לפני חודשיים: העמדת נוסח הגיוני שיתנה כל שינוי במצב הקיים בהשלמה ערבית עם קיומה, ריבונותה ושלמותה של מדינת ישראל. אנחנו מוסיפים להתדיין ולהתייעץ על הדרך הפרלמנטרית שיש לנקוט בה. יש לנו גם הצעות. אולי בשבוע הבא נצטרך לדון על הרחבה מסויימת של הערכותנו לקראת העצרת או לקראת אפשרות של דיון במועצת הבטחון.

אולם השאלה היא: האם בלימת הפעילות של מוסדות בינלאומיים היא משום הישג, כפי שנחשב כבר בממשלה ובציבור, והאם אנו מוכנים לתרום משהו שולי לקיומו ולביצורו של ההישג הזה? כל מה שנתבקשנו להשקיע עד כה

תמורת הדיפת התקפת קוסיגין והערבים והנחלת התבוסה המדינית הזאת להם הוא דבר וחצי. האמריקאים ביקשו שנאכסן את כול באותו שטח על-מנת שארצות הברית לא תצטרך להצטרף לברית המועצות במועצת הבטחון בהחלטה אנטי-ישראלית. זו היתה תביעה יחידה של ארצות הברית במשך כל הפעילות הממושכת והמאומצת שלה בכל בירות העולם.

ועוד חצי דבר, שהרי הדבר הזה לא נחשב כויתור: מול העובדה של נטיה להעלות את עניין ירושלים לדיונים סוערים, בולטים, הוצעה הצעה מסויימת דווקא ברוח ידידותית, והאדריכל שלה היה גולדברג - כדי לעקוף את המוסדות הגדולים הללו, למצוא איזה סקנדינבי או שווייצי שתקן ולהציע שהוא יבוא ויראה וידווח. הכוונה הפרלמנטרית היתה סמויה, וההגיון קיים. כנראה גם המזכיר הכללי מתמרן את זה כך שהעניין זה לא יבוא לידי שום גיבוש של דין וחשבון לפני ערב העצרת, כלומר עוד חמישה שבועות, ובינתיים מציאות מתגבשת. זהו הרקע. אני סבור שצריך להיזכר בו, אלא אם כן לא חשוב לנו שתהיינה צרות ומועצת הבטחון תתכנס כעבור יומיים-שלושה על רקע של בדידות מסויימת.

לגופן של עניין: אני מציע שניזהר מאוד מלהשמיע באזני גורמים בינלאומיים דברי כהלה על המצב בירושלים, כלומר שהמצב כל כך גועש ורגיש ומלא חומר נפץ, שאם יבוא האיש השווייצי, איני יודע איזו צרה תתלקח. נאמרו דברים כאלה על בואו של השוודי, הנציג לעניינים הומניטריים, גוסינג. חצי יום היתה תסיסה. עכשיו האיש בא ושכחו את הדבר. אולם עצם ההודאה שהמצב הוא כזה מחלישה לדעתי יותר מאשר הנכונות לקבל עוד שגריר. הרי או-טאנט אומר שהשליחות תוצג כטכנית. יהיה עוד דיפלומט חשוב נוסף לכל אנשי הפרלמנטים וראשי הממשלות והאורחים הבאים הנה.

חשר י. ספיר:

מה פירוש "טכנית"?

שר החוץ א. אבן:

השליחות תוצג כטכנית שאין לה כל קשר לביצוע החלטת העצרת. אין אני חייב להשיב על זה. אני מוכן לשאול את או-טאנט. המשמעות היא ברורה לדבריו. הוא צריך לקבל איזה מסמך, אין לו נתונים לכך, הוא איננו יכול לבוא הנה, על כן הוא מבקש ממשהו ללקט לו את החומר. ברירה אחרת היא כינוס מועצת הבטחון ועצרת על רקע סירובנו אפילו לקבל נציג של או-טאנט ולשוחח אתו מול מצב מדיני זה עם כל ההשגות וההגבלות, שיבוא ויצא. אני מניח ששום דבר לא ישתנה.

אני חושב שהרע במיעוטו בולט ביותר לטובת קבלת האיש הזה. אין אני מציע שנתעלם מאפשרות אחרת. איננו צריכים להיכנס למצב של התגוננות מופרזת. אני חושב שכל אדם רגיל, כל אדם שפוי בדעתו שיסתכל במציאות הזאת ויקלוט לא רק את העובדה שיש ערבים האומרים מה שהם אומרים, אבל יקלוט גם את העובדה שיש מציאות מגובשת, שיש גם יהודים, שיש גם ממשלה, שלטון, ישנה עיריה ויש שירותים מאוחדים של שני חלקי העיר, שאי אפשר למעשה לפצל את העיר השלמה. מדוע אין אנחנו סבורים שהטענה הזאת היא בעלת עוצמה מסויימת? מדוע הוא יכתוב רק שאנו חטיב אינו רוצה? אולי יכתוב שאין זה מציאותי עכשיו להפריד בין הדבקים? ואולי נעניין אותו דווקא באפשרויות לגבי המקומות הקדושים שהם למעשה מקור ההתעניינות הבינלאומית בעניין זה? אולי המצב הקיים עשוי לשכנע משהו בצורך בשלמות העיר?

שר הסעד י. בורג:

מה ידוע על האיש בתור שכזה?

שר החוץ א. אבן:

יש הנחות חיוביות של תקוע ושל קומיי.

היתה הצעה על שוודי מסויים ופסלנו אותו. הדבר

מוגבל בהיקפו הבינלאומי יותר מאשר דיון באחד המוסדות.

אנחנו ננסה לעכב, לאחר ולהעמידו בתחום של חובה

להזדקק לנו לגבי תכניותיו, עם מי ייפגש. אני מציע למצות את אפשרויות ההשקיה וההגבלה ככל האפשר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ישנן שלוש הצעות.

הצעת אחת אומרת: איננו רוצים שאו-טאנט ישלח

הנה איש או אנשים, העניין הוא רס יודיקטה, אין מה לשאול. זוהי גישה אחת. הגישה השניה היא שאנחנו עדיין מספקים חומר שמוכיח משהו ואין זה הוגן לשלוח במצב זה איש הנה. הוא יכול להזיק ולקלקל ולעשות לאל כל מאמץ להשקות. המאמץ הזה יכול להיות לכל היותר לשבוע ימים. אבל אולי גם זה יכול להשפיע. ההצעה השלישית היא לא להיכנס לקונפליקט עם או-טאנט בעניין זה, כי עוד צפויים לנו עניינים רציניים יותר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אין הצעה כזאת. יש הצעה להגיד "לא", ויש הצעה

שניה, למצות אפשרויות ההשקיה ואחרי כן לקבל אותו.

השר מ. בגין:

אני מציע שהממשלה תצביע על הסיכום של ועדת

השבעה.

שר הבריאות י. ברזילי:

ועדת השבעה אינה לעניין זה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הסיכום יהיה:

משרד החוץ ידאג להסביר למזכיר הכללי של או"ם, כי נוכח ההתפתחויות האחרונות אין הזמן מתאים עתה לביקורו של שליח מיוחד לעניין ירושלים, מאחר והדבר עשוי להוות עילה להפגנות ולהסתות.

משרד החוץ יכול להגיד: אני דאגתי, אני הסברתי שאין הזמן מתאים לביקורו של שליח מיוחד לעניין ירושלים, אבל או-טאנט עומד על כך. או-טאנט יאמר: שמעתי, זה לקח בינתיים עוד שבוע, אבל אני עומד על שלי.

השר מ. בגין:

אני חושב שזהו נוסח מצויין, ואם משרד החוץ עוד לא דאג לדעתי במידה מספקת להסביר, יבוא שר החוץ ויאמר: את זה קיימתי. אני מציע שאחרי זה ייאמר "לאו" ונסביר את הלאו. אבל בשלב זה אני מציע קודם כל את ההצעה הקודמת.

שר החוץ א. אבן:

אפשר להרוויח עוד איזה זמן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו אנשים רציניים ואני חושב שכל אחד יאמר מה שהוא מאמין. גדעון רפאל ניסה למצות את הסעיף הזה.

שר החוץ א. אבן:

הוא אמר שיש הסתה ויש מתיחות ושהוא ישמע ממני

הודעה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נניח שהיום אתה מטלגרף לו שדעת השולחן היא מאוד לא נוחה לעניין ותשלח לו את החומר שדיבר עליו השר ששון ותגיד שיש סכנה בבוואו, ונניח שנרוויח עוד יומיים ואולי עוד שבוע, והוא יילך לאו-טאנט ויאמר לו: התקשרתי עם הממשלה שלי, הממשלה שלי אומרת כך והא לך התוצאות. אז נתייעץ ונחליט.

שר החוץ א. אבן:

אני חושב שלדעתי אפשר להרוויח עוד זמן. לי חשוב יותר מהרווחת הזמן הוא ההישג מבחינת צמצום החופש של השליח, שהוא לא יעשה דברים ולא ייפגש עם אנשים, אלא לפי תכניתנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה אף אחד אינו מפריע לך לעשות.

השר מ. בגין:

בהגבלת החופש יש הסכמה לבואו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

ישנה הצעה להצביע על סיכום ועדת השבעה.

אין זה מחייב את הממשלה. זה יכול להידחות. אם גדעון רפאל לא יענה לך מיד, אני את שלי עשיתי, כל מה שאפשר לעשות עשינו, הרי אם נספיק נשלח לו את החומר שהציע השר ששון ונאמר לו: הממשלה רוצה שתתחשב בזה שעכשיו הזמן לבואו איננו טוב. אמנם מכלל זה ילמד שעכשיו לא טוב, אבל כעבור חודש יכול להיות שיהיה אחרת. או שנגיד לו כי בכלל איננו רוצים בבואו של השליח, או שאנחנו רואים כמו שאמרו פה, הדבר יגרום למתיחות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

יש בעיית הפליטים עד סוף אוגוסט.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם הזמן עכשיו אינו מתאים, אין זו תשובה שלילית. או יכול להיות שנגיע פעם למצב כזה בעניינים מאוד רציניים, שנאמר: אתם באו"ם יכולים להחליט מה שאתם רוצים, אנחנו איננו מקיימים זאת. נגיד שיהיה איזה כינוס כזה של או"ם ואו-טאנט יגיד: רציתי לשלוח איש לירושלים שיביא לי דין וחשבון מהמקום, ישראל ענתה שאין היא רוצה לקבל את האיש. אולי נצטרך להיכנס לריב. אולי תהיינה לנו מריבות קשות על עניינים רציניים.

שר החוץ א. אבן:

דרום אפריקה עשתה זאת פעם, אבל שום מדינה אחרת

לא.

שר התחבורה מ. כרמל:

אני רוצה להוסיף משהו לנוסח בעניין הסתה, בקשר

להסתה ברדיו רבת עמון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בדרך כלל ודאי כולנו היינו רוצים שיניחו לנו, שיתנו לנו מנוחה ושלא יבואו לבדוק. היו זמנים שרצינו כי יבואו לראות גם את הצד השני. אבל זהו משחק הזרד, יכול להיות ככה ויכול להיות אחרת. יכול להיות שכל אותן הפטיציות של הארגונים יישלחו ישר לאו-טאנט.

שר הבטחון מ. דיין:

פטיציות על נייר כותבים.

שר החוץ א. אבן:

אבל בסופו של דבר אנחנו אומרים: הנה המצב, הנה הנאומים והדיבורים, הנה המתרחשות. ואחרי זה יש עוד השהיה ועוד הגבלה. אבל אחרי כן אומר או-טאנט: אין לי דרך אחרת, או לשלוח את הנציג שלי, או לכנס את מועצת הבטחון ואת העצרת. אנחנו צריכים להחליט מה עדיף.

השר מ. בגין:

אני מציע שהממשלה תחליט אז.

ראש הממשלה ל. אשכול:

תחליט הממשלה אז, יהיה לנו קל יותר להחליט.
אולי האיש שלנו אינו עושה עדיין את כל המאמצים. ברגע זה אומרים לאיש שלנו שידגיש, עם כל האדיבות שמחייבת הדיפלומטיה, כי אנחנו רואים בזה סכנה.

שר המשטרה א. ששון:

לספק לו חומר.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא ידגיש שאנחנו רואים בזאת סכנה, שבזה ודאי
או-טאנט אינו רוצה. אם יהיה הכרח לכנס את ישיבת הממשלה לפני יום ראשון הבא,
נכנס אותה השבוע לחצי שעה.

הסיכום שלנו תחת הרושם של השביתה בבואו של
גוסינג, שזה מזיק. ברגע זה אני מציע שנשלח לו את החומר. ואם תרצה, אבא אבן,
שנתכנס באמצע השבוע לחצי שעה, נתכנס ונחליט.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מה יכול להתחדש באמצע?

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם אין אנחנו משפיעים עליו, אתה אומר עכשיו

"כן,, או "לא"?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני אומר "כן".

ראש הממשלה ל. אשכול:

אני אגיד "לא". אני יכול לחשוש שהאיש שצריך

לעשות את השליחות יהיה חלש יותר במאבק הזה, במאמץ הזה.

לי נדמה שלא-טאנט אין מוצא, הוא צריך משהו

לעשות. במשהו אכנס למצבו ברגע זה. אפשר להחליט בשבוע הבא. זה נראה לך, אבא

אבן?

שר החוץ א. אבן:

זה אינו ברור לי.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נשלח לו את כל חומר ההסתה שלהם ונאמר שאנחנו

חושבים כי הדבר הזה נושא בכנפיו נזק גדול מאוד והממשלה מייצעת לו לא לעשות את

זאת ואז נראה.

שר החוץ א. אבן :

נשמע מה שכבר נאמר בדין וחשבון של נציגנו:

"המזכיר הכללי מבקש את הסכמתנו לשליחות השגריר

ארנסט א. טלמן. רוצה לסכם את המינוי ב-12 בחודש על-מנת שייסע ב-15 ישר מברן לארץ, ידווח ויסיים את השליחות שלו בערך ב-15 בספטמבר, יגיש את הדין וחשבון שלו סמוך לפתיחת העצרת. אחרי כן יישב בניו-יורק, יכתוב שם דין וחשבון ויגיעו עם כל זה ל-15 בספטמבר. העצרת תיפתח ב-19 בספטמבר. השליחות תוצג כטכנית שאין לה כל קשר לביצוע החלטת העצרת. לבקשת המזכיר הכללי הבטחתי לו טיפול נאות, תחבורה ומגע עם השלטונות לפי תכנית שנערוך. הסברתי למזכיר הכללי שסיבת השכיחה שהתקיימה בירושלים היתה הסתה והפגנה לקראת בואו של השליח. עובדה זו, נוסף להסתייגותנו מפעולת העצרת בעניין ירושלים, מעוררת אצלנו ספקות לגבי השליחות. אנו בטוחים שהמזכיר הכללי איננו רוצה לעשות צעד שיוסיף מתיחות. בתשובתו הזכיר המזכיר הכללי את הסכמתנו העקרונית, התחשבותו עם התנגדותנו למועמד הקודם, בטחונו שלא נצטער על שליחותו של טלמן (כלומר, הוא מכיר את הלך הרוחות). כמו כן יפעל השליח מתוך מגע הדוק עם ממשלת ישראל. ניתן לנו להבין שהשליחות דרושה למשימת סחבת, להורדת המתח הבינלאומי סביב הבעיות שנוצרו בעקבות המלחמה ושהפסקת הדיונים באו"ם בנושאים אלה היא לתועלת (כלומר, ההנחה היא שיש פה מגמה). הבטיח שיעשה את הכל, לא להבליט השליחות ולא לשוות לה אופי של מפעל עצמאי, אלא של פעולה שגרתית של מזכירות האו"ם. כדי לעמוד בלוח הזמנים ביקש במפגיע שניתן לו את תשובתנו החיובית מחר. הוא יקבע את הסידורים המינהליים להעסיק את טלמן לא יותר מחודש. גם זה על-מנת לקבוע שלשליח זה אין כל זיקה לחלק החלטת המתייחס לביצוע וכדי לציין שלמזכיר הכללי אין כל כוונה להיות מיוצג על-ידי נציג קבוע."

לדעתי בכל הגישה הזאת יש השתקפות של גישת ארצות

הברית, של גישת הבית הלבן. הוא רוצה למצוא דרך לעקוף את הדיונים הבינלאומיים הסוערים, וכך נחשב העניין מלכתחילה.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נניח שיכתוב דין וחשבון שלילי.

שר החוץ א. אבן:

אם אדם כזה חי במציאות, מדוע לא יגיד שאי אפשר לחלק את ירושלים? מה שלא יכלול בדין וחשבון שלו, יכלול ודאי בתוכו הודעה קצרה: כיצד יכול או"ם לחלק את ירושלים?

השר מ. בגין:

הדין וחשבון של רפאל אין פירושו מיצויה של ההשגה. הוא הביע ספקות. נאמר שלנו אין ספק שזה יכול להתסיס. הוא השתמש בשפה דיפלומטית.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הייתי רוצה שזה יהיה גם בהסכמתו של אבא אבן. תטלגרף לו. יקח הדבר עוד 48 שעות.

שר החוץ א. אבן:

התכוונתי לטלגרף לו רק מחר. הם יקבלו את התשובה

רק ביום ג'.

ראש הממשלה ל. אשכול:

זה ודאי טוב. הממשלה כולה מתקשה בעניין.

אמנם יש דבר כזה שפעם כבר הסכמנו לכך, גם הסכמנו לאיש. בכל זאת שיעשה נציגנו כל מאמץ במשך יום או יומיים ויודיע לך.

שר החוץ א. אבן:

אני מציע שהשרים ישקלו את האפשרות שכל העניין

איננו רק גזירה.

שר הבטחון מ. דיין:

אם גולדברג הוא אדריכל או שותף של העניין הזה, אני מציע שתהיה פה הידברות עם האמריקאים. הם יודעים מה המצב בעיר העתיקה. זה שפיר. האם הם רוצים להרוס את זה? אין זה מקום שאין רואים מה נעשה בו, שאם איננו נותנים אין רואים. אין זה כך. אם קלטתי נכון מה שנאמר כאן, הוא שהנציג יפעל במגע הדוק עם השלטונות הישראליים. הוא יישב שבועיים ויבוא במגע הדוק אתנו ויקבל את נציגי השלטונות. אם תתקבל החלטה שאין זה עמסיו הזמן הנאות, נאמר שהמדובר הוא לא בדחיה של ימים, אלא של שבועות ויש גם למסור את תיאור המצב. ההצעה אומרת שכרגע המועד איננו מתאים.

אני מציע כי כאשר גדעון רפאל יישאל מה אתם רוצים, יענה: דחיה של שבועות. כעבור מספר שבועות נדון. עמסיו זה עלול לערער את המצב שהוא יכול להיות תקין.

ראש הממשלה ל. אשכול:

נניח שאו-טאנט עומד על זה בתוקף, זוהי דעתו.
אחרת הוא יספר: רציתי לשלוח איש לשם, וישראל לא רצתה לקבלו. כבר הסכמנו פעם.
נאמר: עכשיו זה לא הזמן, נדון בעוד איזה שבועות. האם אתה חושב שכדאי לומר ככה?

שר הבטחון מ. דיין:

נאמר שהוא יישב שבועיים בירושלים ויתעסק בזה.

אני הייתי מעדיף בין המצב הפיסי שעלול להיווצר
בשעת ישיבתו בירושלים בעיר העתיקה ובין קריאת מועצת הבטחון - קריאת מועצת
הבטחון.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה חושב שכעבור חודש יהיה זה אחרת?

שר הבטחון מ. דיין:

אם מקבלים את הפרינציפ, שהזמן איננו נאות לכך
ואין עושים זאת, הרי זה לבדו קובע שאין מערערים מצב פיסי קיים. כעבור חודש או
חודשיים יכול להיות שהזמן יהיה נאות, או שגם אז יעמוד נימוק זה בתוקפו. ישב
השליח כאן שבועיים בירושלים, ישאל את דעת התושבים בעיר העתיקה מה דעתם על המצב
- זה עלול להיות יום גהינום. יכול גם להיות שלא. יכול להיות שיתרשם שאי אפשר
להפריד בין שני חלקי ירושלים. אבל יכול להיות שלא. בכל אופן, יש לציין כי
חודשיים אחרי המלחמה ותודה לאל אין אף יריה בשום מקום.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא יאמר שאת הידיעה הזאת הוא רוצה לקבל מאיש
שלו, שאין יריה בשום מקום. אדרבא, זה מצויין. או שאנחנו אומרים "יוק", ו"לא"?

שר הבטחון מ. דיין:

איננו חייבים להתחייב על תאריך אחר. אנחנו
מדברים עמשיו על דחיה של שבועות.

שר החוץ א. אבן:

נעשה מאמץ מירבי נוסף להשקות את הביקור ולאור
השיחות נביא את התוצאות לממשלה לפני שנכריע.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה מודיע לו שיש פה אי רצון גדול לעניין.
שולחים לו את כל החומר שדבר ששון דיבר על אודותיו, ונציגנו יעשה כל מאמץ לדחות
את הדבר הזה עד כמה שאפשר רחוק יותר.

שר החוץ א. אבן:

אבל אם החומר לא יתן רושם שכל העניין איננו

הולך?

שר הבטחון מ. דיין:

לתת לו גם את החומר שהמצב בעיר העתיקה מצויין,

שהחנויות פתוחות.

ראש הממשלה ל. אשכול:

כלומר, דין וחשבון וסקירה מצדנו.

שר הבטחון מ. דיין:

לתת חומר על המצב החיובי שהגענו אליו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

את זאת אי אפשר למצוא בעתונות הערבית. חומר זה

אנחנו צריכים לכתוב בעצמנו.

יש פה עוד דבר שכזה. עוד מעט ודאי נדבר על

העניין של החזרת הפליטים עד סוף החודש. גם זה בא בימים מסובכים. איני יודע

עדיין מה שנחליט. לפי שעה אנחנו מקבלים את ההצעה הזאת. בעוד איזה ימים נראה

עוד הפעם. אבל ברוך ה' יום יום.

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטה מס. 690 מיום י"ט

בסיון התשכ"ז (27.7.67), להורות לראש משלחת ישראל במרכז האו"ם לחזור ולהסביר

למזכיר הכללי של האו"ם כי לדעת הממשלה אין הזמן מתאים עתה לביקור של שליח

מיוחד לעניין ירושלים, ולעשות מאמץ מירבי לדחות את הביקור המוצע לכמה שבועות.

משרד החוץ ימציא למר רפאל חומר המעיד על המצב
התקין השורר כיום בירושלים ועל פעולות ההסתה של ממשלת ירדן בין תושבי ירושלים
המזרחית, למען ייעזר בו לצורך הסברת המצב למזכיר האו"ם.

הממשלה תחזור לדון בנושא הנ"ל לאור תגובתו של

או-טאנט.

ב. סקירת שר הבטחון

שר הבטחון מ. דיין:

ביחס לתעלת סואץ ישבנו עם בול. "הוכח" ששר החוץ
מבין אנגלית, ובול חזר על הנוסחה האומרת שהמדובר הוא אך ורק באגם המר ובסירות
המספקות את האספקה לאניות התקועות באגם המר. הוא התפלא לשמוע שסירות מצריות
אחרות שטות שם. הגשנו לו פרטים.

בסיום השיחה אמרנו איך אנחנו מבינים את דבריו.
לאחר שהסכים עם פירוש זה כתבנו לו מכתב. שם לא הזכרנו אפילו את "רשות התעלה".
יש לו יועץ ממולח, ספרדי, והוא העיר: שם אין העניין הזה של רשות התעלה. בכל
אופן, המסמך האחרון מאתנו אליו איננו כולל בכלל את רשות התעלה. יש לי מספר
טפסים לעיון של השרים.

פרט לכך בחזית המצרית הכל שקט. נסעה כבר בפעם
הרביעית אניית הנפט, ושקט ושלווה (השר פ. ספיר: בפעם החמישית.).

אשר להחזרת תושבים מצרים מעזה ומאל-עריש, קיבלו
המצרים בחזרה מעזה 700 נפש, ועוד 300 הם מעכבים. את 300 אלה העברנו לאל-עריש.
מ-5,000 המצרים באל-עריש לא קיבלו אף אחד. אבל לא מפני שאינם רוצים לקבל אותם

עקרונית, אלא הם רוצים שמות, הם מתייחסים ברצינות גמורה לעניין, בלי כל רמז לאיזו מדינה אחרת, אולם מי שרוצה לעבור למצרים, רוצים הם בדיוק לדעת מי הוא זה, שלא יסתנן איזה פלשתינאי או מישאו אחר שאין הם רוצים בו. הם אינם מתנגדים עקרונית להחזרתם, רק ביקשו שמות מפורטים.

ביחס לסוריה היתה ידיעה בעתון, אבל גם שם בגבול

שקט גמור. ההיערכות הצבאית היא הגנתית מובהקת. בין שלוש המדינות נדמה לי לסוריה היא זו שעליה המצב לוחץ פחות מאשר על אחרות. אין זה לוחץ על שום יבלת, לא עניין של תעלת סואץ ולא עניין של תושבים. נשארו ברמה כ-10,000 תושבים, רובם דרוזים (השר ח.מ. שפירא: 10,700). המערך שלהם הוא הגנתי. ואם אנחנו עולים מדי פעם על איזשהו מוקש, הרי הוא לא כיוון באיזושהי דרך, אלא זה בשטח ההפקר. מכל מקום, סוריה היא כיום השטח הרגוע ביותר. ואני נוטה להצעות שתבואנה בפני ועדת השרים לענייני בטחון ביחס לעיבוד השטחים שם.

ביחס לירדן, הקצב של הערכים היוצאים מפה לשם

הוא לא קטן, בערך 700-800 ליום. גם עניין מכוניות התוצרת לא פחת, הוא מתנועע בין 150-170 ליממה.

הדבר היחידי שאני רוצה לציין, הוא שזרם של

הפטיציות האלה, שברור כי הוא מכוון מירדן, איננו פוסק. כל יום מביא אתו הצהרות נוספות: איננו מכירים בסיפוח ירושלים. הדגש הוא על ירושלים, כי בעניין כיבוש הגדה אינם חזקים כל כך באי הכרה. מביאים פטיציות כאלה למושל עורכי הדין של שכם והרופאים של שכם וכו' בצורה מאורגנת.

הדבר האחרון שאני רוצה לומר הוא ביחס ל"אל

פתאח". היה לנו איזה מזל טוב. ראשית התגלתה קבוצה בהזדמנות מסויימת. מתוכה התבררה תמונה, שישנה העברה של מספרים לא קטנים של עשרות אנשים, שברובם אומנו משום מה בזמנו באלג'יר. הם עוברים דרך סוריה וירדן הנה. ועשרות מהם נמצאים כאן עם נשק ועם תכנית פעולה. הם לא התחילו עדיין בפעולה.

בעניין זה אני רוצה לומר משהו, שאיני בטוח בו, והיא השאלה של יחס ירדן לבעיה זו. ברור כי מבחינה פיסית הם הרבה פחות מפריעים לאנשי "אל פתאח" לחדור מסוריה דרך ירדן הנה. האם יש פה כוונה פוליטית? אני מהסס לומר. יכול להיות שהירדנים מפריעים עכשיו פחות מסיבות טכניות. קודם היו להם שלוש חטיבות על הגבול הסורי. פיסית זה עכשיו הרבה יותר קל לאנשי "אל פתאח" לעבור מסוריה דרך ירדן הנה. קודם היו בירדן מפריעים לתנועה זו. אמנם נמסרה לנו ידיעה על-ידי שליחו של או-טאנט, הוא טילפן אלינו באמצע הלילה: ירדן מודיעה לנו שהם אסרו 35 איש מאנשי "אל פתאח". עצם ההודעה היא חשובה. אבל ברור בדרך כלל שביום יותר קל לאנשי "אל פתאח" לעבור והירדנים מתנגדים פחות, או מפני שהם רוצים להתנגד פחות, או שיש להם יותר קושי להתנגד עכשיו.

728. ארמון הנציב

שר החוץ א. אבן:

או-טאנט שלח דין וחשבון למועצת הבטחון שהוא עומד להורות לבול להיכנס לארמון ובזה הוא מקבל את ההגבלות ואת הגדרת השטח כפי שקבענו אנחנו, מבלי להגיד את זה במפורש. הוא להסתמך על חליפת האיגרות והשיחות שניהל אתנו. יוצא מזה, מבלי שזה ייאמר במפורש, שבול חוזר לארמון על-פי התנאים וההגדרות שלנו. יחד עם זה הדבר יסוכם סופית בחליפת איגרות פשוטה כפי שנציגנו הציע בפגישה הקודמת עם המזכיר הכללי.

וכאן סוגיה לחוד בדין וחשבון של נציגנו: המזכיר הכללי ידווח מחר למועצת הבטחון על ההסדר שנקבע בקשר לשיט בתעלה ועל פעולת המשקיפים.

לגבי הארמון הצענו את המפה הזאת, וכנראה שאוד בול עומד להיכנס למה שאנחנו מעמידים לרשותו. אנחנו כמובן נסכם ונגבש את זה במכתב ובמפה כפי שסוכם הדבר בישיבה הקודמת של הממשלה. אתמול שוב אישר בנף' בשיחה עם רפאל שיהיה מכתב מהמזכיר הכללי שבו ימסור את עמדתו ושאוד בול ייכנס לארמון מבלי שזה יקבע מסמרות ושהוא רוצה שטח רחב יותר. כל זמן שלא קיבלנו מכתב ממנו, אין אנחנו מניחים שניכנס לתנאי הסידורים כאן. אני מציע שנמתין עד שהגנרל בול יתקשר אתנו ואז נציע לו את המכתב והמפה. על-פי התגובה ייקבעו ההסדרים. המזכיר הכללי רוצה כנראה לקבל את ההסדר שלנו, אבל הוא רוצה להופיע בפני מועצת הבטחון כמי שרצה בכל זאת את השטח המורחב.

נציגנו באו"ם מזהיר מפני יצירת משבר על צעד פורמלי לאחר שהשגנו מה שרצינו מבחינת השטח וזכות השימוש שלהם, אחרי שהתחייבנו בעל-פה להעמיד זאת לרשותו ולאור המאורעות האחרונים בירושלים. הוא מציע שנכניס את בול לאותו השטח שהגדרנו, ואם או-טאנט יאמר שימשיך להפציר בנו להרחיב את השטח - ימשיך להפציר בנו.

ד"ר מ. בגין:

אני רוצה להזכיר שהממשלה סיכמה כי הבניין כולו, אבל רק חלק של השטח, יוחזר לאוד בול ושיהיו חילופי מכתבים בינינו ובין המזכיר של או"ם ושבמכתב זה של מזכיר או"ם יהיה אישור לעמדתנו, כלומר שזהו השטח של מדינת ישראל. הבינותי מהודעתו של או-טאנט שהוא נוהג להיפך; לא רק שאיננו מאשר את תוכן מכתבנו, אלא שהוא מסתייג מן המכתב שלנו. אין הוא בא בהסכמה זו כדי לפגוע בזכויות או"ם לגבי כלל הבניינים והשטח שנתפסו בעבר על-ידי משלחת הארגון הבינלאומי. האו"ם דורש את זכותו שלו על הבניין והשטח. אנחנו לא הכרנו בזכותו של או"ם לכך. אנחנו טענו שזה בבעלות שלנו. לא רק שאו-טאנט אינו מקבל את הודעתנו, אלא הוא במכתב אומר WITHOUT PREJUDICE, שאינו מקבל את עמדתנו אנו.

שר החוץ א. אבן:

איני יודע מה המסמך שאדוני מצטט ממנו.

השר מ. בגין:

המסמך הוא מהודעתו של או-טאנט למועצת הבטחון. אני קורא על דין וחשבון שפורסם בניו-יורק ביום ו' בערב, שבו נאמר כי גנרל בול יתפוס מיד את המבנים שהוחזרו על-ידי שלטונות ישראל כ"צעד התחלתי" ו"מטעמי נוחות". הסכמה זו, נאמר בדין וחשבון, אין בה כדי לפגוע בזכויות או"ם לגבי כלל הבניינים והשטח שנתפסו בעבר על-ידי משלחת הארגון הבינלאומי.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מה הנוחות בזאת שתופסים רק שלישי?

השר מ. בגין:

איני מפרש את הודעתו של או-טאנט.

אני חושב שהוא מתכוון לתקשורת. במלים אחרות, הוא איננו מאשר את מכתבנו. להיפך, הוא מסתייג ממכתבנו.

אני מציע כי כל עוד זה המכתב שאנחנו לא נרשה לאוד בול להיכנס לארמון הנציב, וזה בהתאם להחלטת הממשלה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני מבין שבאופן יסודי קיבלו את ההצעה שלנו שהם יקבלו רק את שליש השטח. אבל גם או-טאנט צריך לצאת בקצת כבוד מן העניין הזה. הוא מנסח את זה בצורה כזאת: אמנם אנחנו הסכמנו להצעות הממשלה, אבל הוא אומר שמתוך נוחות יקבל שליש השטח. איני יודע איזו נוחות יש בזה. אבל הוא אומר שהוא יוכל עוד לפנות לממשלת ישראל בעניין זה. אני מבין שזה רק עניין של מוצא של כבוד בשביל או-טאנט. הוא איננו יכול לבוא ולומר למועצת או"ם שממשלת ישראל החליטה כך ואני הייתי צריך להיכנע וקיבלתי את הכניעה הזאת. הוא לא יכול להגיד זאת. האם אנחנו צריכים להגיד לו: אם אינך מכריז שאתה נכנס, אינך מקבל את ארמון הנציב? נכון שאנחנו יודעים מי הוא ומה הוא, אבל באיזה קשר נצטרך לעמוד אתו להרבה זמן. איזה יחסים אנחנו יוצרים בינינו ובינו? אני רואה בדבריו רק מוצא של כבוד בשביל או-טאנט, שהוא מקבל את העיקר מה שאנו אמרנו, כלומר שאין הוא שם בעל בית, הוא נכנס כשכן והוא מקבל מה שהצענו לו ולא יותר. מה אנחנו רוצים עוד? בשבילנו אלה הם רק דברים בטלים, אולי של יוקרה. האם נעמוד על כך שאו-טאנט יגיד שהוא נכנע? בשבילי מספיק שנאצר נכנע ושחוסין נכנע. (השר פ. ספיר: הובס.) אם קיבל את העניין של הפסקת האש, זוהי כניעה. כאשר חשבנו אנו כולנו, בכל אופן המומחים לדבר, שנאצר לא יקבל את העניין של הפסקת האש ובתוך שעות התברר שהוא כן קיבל את הדבר הזה, הרי אנחנו צריכים לומר שזוהי כניעה מסויימת למציאות מסויימת.

אני לכן מציע כי כאשר אוד בול יפנה אלינו, ניתן לו להיות שכן טוב בחלק של שטח ארמון הנציב, שאנחנו הסכמנו עליו.

שר הבטחון מ. דיין:

ביחס לארמון הנציב אני בעד זה שנגשים מה שהחלטנו, לא רק ביחס להחלטה כפי שנוסחה בממשלה, אלא גם כפי שנוסחה על-ידי שר המשפטים. נדמה לי שבנוסח ההחלטה או בפרוטוקול של הממשלה נאמר בהתאם לחילופי המכתבים. מה ששר הפנים אומר עכשיו שאו-טאנט כביכול מקבל, נדמה לי שהוא איננו מסכים לכך לאשר שהוא שכן ולא בעל הבית. נדמה לי שהוא אומר את ההיפך מזה,

שאנחנו לא בעלי בתים ושהוא איננו שכן. הוא איננו מסכים להסדר, אלא על יסוד זה שהוא בעל הבית והוא בא להחזיר את ביתו לעצמו.

אם שר החוץ מציע שנגשים מה שהוחלט בשעתו, הן בועדה והן בממשלה, בנוסח של המקילים - כי לא נתקבלה ההחלטה של המחמירים האומרת שצריכים להיות חילופי מכתבים ושבתשובתו יאמר או-טאנט שהוא מסכים למה שאנחנו אומרים ובאותו הנוסח (השר מ. בגין: "איטס פראפערטי"). - הרי זה אפשר לקבל. אבל אם או-טאנט יאמר בפירוש "לא", לזה איני מסכים, יש לזכור שזה שייך לקומפלכס הידוע של ירושלים ואין זה עניין שכול רוצה שנעמיד סתם דירה לרשותו, ואם הסטטוס שלנו אינו מוסכם ואם ההצעה היא לשנות את החלטת הממשלה - אני מתנגד לזה.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

עד כמה שאני זוכר את החלטת הממשלה, ההחלטה היתה מפורשת שאנחנו מודיעים לאו-טאנט את עמדתנו ובזה נסתפק ואין אנו מבקשים ממנו אפילו אישור, אנחנו רק מודיעים לו. איננו צריכים את האישור שלו. מוטב לא לקבל את האישור שלו מאשר לקבל את האישור שלו עם הסתייגות.

שר החוץ א. אבן:

לגבי ארמון הנציב איני יכול להשיב על השאלה, כי לדעתי לא נוכל לדעת באיזו מידה תתבקש תמורה כלשהי בעמדתנו עד שנכתוב את המכתב שהממשלה החליטה על אודותיו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

שר המשפטים השיב להצעה לסדר היום בעניין זה בכנסת. אני רוצה לדעת מה היתה תשובתו.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

בעל-פה איני יודע, כל מלה היתה מדודה שם.

(בהמשך הישיבה) -

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא אקרא את כל תשובת שר המשפטים על ההצעה לסדר היום של מר שוסטק. אבל שם נאמר בין היתר: "לבקשת המזכיר הכללי הסכימה הממשלה להרשות לנציגו ולעוזריו את השימוש בארמון הנציב ובשטח מוגדר סביבו לצורך מילוי תפקיד ההשגחה על הפסקת האש; ולצורך זה בלבד."

שר החוץ א. אבן:

האם משהו עומד בסתירה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

לא.

השר מ. בגין:

למה אין זה עומד בסתירה?

ראש הממשלה ל. אשכול:

האם זה עומד בסתירה למה שהוחלט?

שר הבטחון מ. דיין:

אפשר להחליט אחרת. במה שאמר שר המשפטים בכנסת הוא לא חייב היה לומר את הכל והוא לא אמר את הכל.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

בכוונה לא אמרתי את הכל.

שר הבטחון מ. דיין:

אבל הממשלה החליטה שאנחנו נסכים לשובו של בול על יסוד חילופי מכתבים, שבמכתב התשובה של בול ייאמר שהוא יסכים למה שנאמר במכתב שלנו.

השר מ. בגין:

היתה הצעה קודם שיהיה הסכם, והיא לא נתקבלה. אחרי כן הוחלט שיהיו חילופי דברים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בישיבתה מיום 11 ביולי החליטה הממשלה:

"א" (ב-9 קולות) בהמשך להחלטות מס. 588 מיום כ"א בסיון התשכ"ז (29.6.67) ומס. 625 מיום ב' בתמוז התשכ"ז (10.7.67), להודיע למזכיר הכללי של או"ם כי בהמשך למכתבו של שגריר ישראל באו"ם מיום כ"א בסיון

התשכ"ז (29.6.67), החליטה הממשלה להעמיד לרשותו של גנרל א. בול את הרכוש המתואר במפה ובקטע של רישום ספרי האחוזה בירושלים המ"ב
(THE PROPERTY AS DESCRIBED IN THE EXTRACT OF THE JERUSALEM LAND REGISTER)
לצורך (FOR THE SOLE PURPOSE) ביצוע תפקידו כנציג המזכיר הכללי של האו"ם לפקוח
על הפסקת האש.

5) קולות בעד ההצעה כי במקום המלים THE
PROPERTY, ייאמר ITS PROPERTY; 3 קולות בעד ההצעה כי בהחלטה הנ"ל ייאמר שהרכוש
האמור נמסר כנ"ל למשך ביצוע תפקידו כמפקח על הפסקת האש.)

ב) שר המשפטים ישיב להצעה שהוגשה בנדון לסדר
היום של הכנסת על-ידי חבר הכנסת שוסטק ויציע להורידה מסדר היום.

בדף הזה לא נאמר - אם אין דפים אחרים - שדורשים

ממנו שהוא יאשר את זאת.

השר מ. בגין:

אני רוצה על דעת החברים היושבים פה ושהשתתפו
בישיבת הועדה המיוחדת שנקבעה על-ידי הממשלה, כדי לקבוע את תוכן התשובה
לאו-טאנט בעניין ארמון הנציב - אני רוצה לקבוע כי בועדה זו היו מלכתחילה שתי
הצעות. בעקבות דבריו של שר המשפטים בישיבת הממשלה הוצע כי הדבר ייגמר בצורת
הסכם. בישיבת הועדה הוחלט שזה לא יהיה בצורת הסכם, אבל שיהיו חילופי מכתבים.
איני יודע אם נכתב פרוטוקול סטנוגרפי באותה ישיבה, אבל מי שהשתתף בישיבה יאשר
את דבריו.

שר החוץ א. אבן:

לא.

השר מ. בגין:

אני נאלץ לסמוך על זכרוני. לפי מיטב זכרוני הרי בניגוד להצעתו של שר המשפטים בממשלה הוסכם שיהיו חילופי מכתבים, והמכתב של מזכיר האו"ם יאשר את המכתב שנשלח לו, הן ביחס למפה והן ביחס לשטח. השטח הוא שלנו. ואם מזכיר האו"ם אומר WITHOUT PREJUDICE והוא עומד על זכויות האו"ם על כל השטח ועל בעלות האו"ם, הרי יש כאן סתירה בין שני הדברים, ואני חושב שבתנאים אלה אי אפשר לתת להם את ארמון הנציב.

שר החוץ א. אבן:

אותה ועדה לא הגיעה לשום החלטה המחייבת את הממשלה, לא בדבר ולא בחצי דבר. הועדה נתחלקה בדעותיה. היו ערעורים. הועדה התפזרה כשאינן החלטה בפיה. הדבר הובא לממשלה. המסמך היחיד המחייב אותנו הוא החלטת הממשלה, שלפיה עלינו לקבוע את ההנחות והתנאים שעל פיהם אנחנו מרשים לאוד בול להיכנס לארמון הנציב. אני מסכים בהחלט שאופן התגובה של או-טאנט הוא נושא לענות בו. אם הוא אומר: אני סותר את עמדתכם, אני מקבל אותה, נצטרך לשבת ולדון. אבל לא נאמר בהחלטה שעליו לסמוך את ידו על כל דבר שאנחנו אומרים. למעשה איננו יכול ואיננו מוסמך לעשות זאת. היה הסכם ואם יענה על זה באיזה אישור, זה יספיק. אולי נכתוב אליו ונראה מה ישיב, ולפי זה נקבע. נציע איגרת ונראה כיצד הוא יגיב. אם נרצה לבצע את החלטת הממשלה ואם יש אפשרות חוקית מכובדת ההולמת את מדיניותנו, שלא נתנכר למה שאמרנו, אם הוא מקבל את דברינו ואת השטח, הרי זה מספיק. אנחנו נקבע את התנאים שלנו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה המצב כיום? האם הודענו לו איזה דבר?

שר החוץ א. אבן:

לא, אנחנו צריכים לכתוב אליו.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה אומר לכתוב לו כל מה שאנחנו רוצים?

לזה אין התנגדות?

דזר מ. בגין:

אני מציע שהועדה שנבחרה תעשה את הפניה הזאת.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אני מתנגד לדבר הזה. אין לנו שום צורך בדבר הזה. אנחנו ניסחנו את החלק האופרטיבי של המכתב, שאנחנו מתארים את השטח הזה על-ידי מפה ועל-ידי רפרנציה כרשום בספרי האחוזה בצירוף העתק מאושר ממה שכתוב בספרי האחוזה. אין צורך שהועדה תשב ותנסח את המכתב.

מה שצריך לבוא לדיון בממשלה, הוא שאם או-טאנט יענה במכתב שבו יאמר, איני מסכים לזה או אני שומר לי את הזכות לערער. היה ברור לחלוטין שתהיה חליפת מכתבים, שזה לא יהיה חד-צדדי. מה המכתב שלנו, אנחנו יודעים. מה תהיה התשובה שלו, את זאת אנחנו נראה. מה יהיה אם יגיד: "רשמתי לפני?" יש המחמירים ואומרים שאין זה מספיק, הוא צריך להגיד: "אני מסכים בכל לב ונפש". יהיה מישור שיגיד אחרת. אם יכתוב: מה שכתבתם בטל כעפרא דארעא, אז אין

חליפת מכתבים.

השר מ. בגין:

אני מסכים שלא יכנסו את הועדה. משרד החוץ ישלח

את המכתב בהתאם להחלטת הממשלה.

מ ח ל י ט י ם:

משרד החוץ יודיע במכתב למזכירות האו"ם על

הנכונות להעמיד לרשות גנרל א. בול את ארמון הנציב בהתאם להחלטת הממשלה מס. 638
מיום ג' בתמוז שנה זו (11.7.67) בנדון.

הממשלה תחזור לדון בעניין במקרה שמזכיר האו"ם

לא יאשר את תוכן מכתבנו.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

מסכים בכל לב ונפש. יהיה משהו שיביד אחרת. אם יכתוב, מה שכתבתם בטל כעפרא דארעא, אז אין חליפת-מכתבים.

השר מ. בגין: אני מסכים שלא יכנסו את הוועדה. משרד-החוץ

ישלח את המכתב בהתאם להחלטת-הממשלה.

מחיל יום יום: משרד-החוץ יודיע במכתב למזכירות האו"ם על הנכונות להעמיד לרשות בנרל א. בנרל את ארסון-הנציב בהתאם להחלטת-הממשלה מס. 638 מיום ג' בתמוז ש"ז (11.7.67) בנדון.

הממשלה תחזור לדון בעניין במקרה שמזכיר-האו"ם לא יאשר את תוכן מכתבנו.

729. שובם של תושבי הגדה-המערבית אשר יצאו ליורד

ראש הממשלה ל. אשכול: זו כבר הפעם השנייה שיטנה בקשה או הצעה לעשות רביזיה, לבדוק את העניין מחדש.

השר מ. בגין: אני רוצה לנסק את הצעתי לרביזיה של רביזיה.

אני חושב שהממשלה כבר ערכה רביזיה.

ראש הממשלה ל. אשכול: אתה חושב שנחוץ לנסק ושאין מבינים את העניין?

השר מ. בגין: אני מציע רביזיה של הרביזיה, כי העובדות הן כאלו:

הממשלה החליטה בשעתה לרדות את ההצעה להחזיר אנשים

שעברו את הירדן. אחרי-כן שינתה את החלטתה והחליטה בחיוב, להחזיר אותם

בשלושה תנאים: (א) אלה שיצאו לעבר-הירדן הסורחי לאחר מועד ההחלטה לא

יוכלו לשוב; (ב) ההוכחה צריכה להיות שהבקשות הן כונה-פידה; (ג) שהמבקשים

אינם בחינת סיכון בטחוני. לאחר-מכן נתקבלה החלטה שלפיה הרשות לחזור תעמוד

עד ה-10 באוגוסט 1967.

נעשתה רביזיה שניה בהחלטת-הממשלה המקורית, לוטר

שתאריך החזרתם של האנשים האלה יהיה עד ה-31 באוגוסט 1967.

השר מ. בגין:

אם אני מבקש רביזיה של הרביזיה, אני צריך

להביא הוכחות שמאז שהממשלה החליטה כפי שהחליטה בישיבתה האחרונה חלו

עובדות חדשות. ואלה הן העובדות: (א) היתה בירושלים העתיקה^{שלי} שהוכיחה את

האלמנטים האלה: (1) יש ארגון חשאי בקרב הערבים; (2) יש לו השפעה על צבא

נרחב באופן יחסי; (3) הארגון הזה עומד בקשר ישיר עם רבית עמון. (ב) נתפסה

חוליה רבת פשתתפים של "אל-פתאח". (ג) מתנהלת הסתה מתמדת מרבית עמון, לפעול

נגד שלטון ישראל בירושלים העתיקה ונגד שליטת ישראל בשאר חלקי ארץ ישראל

המערבית.

והנה ההוכחה: חוסיין השמיע לפני יומיים נאום.

אנצ'א מספר משפטים מן הנאום הזה: "הנה, ברי להאבק בגדודי, אני חושב

...חושבי הגדה המערבית מצפים בכל רגע להיחלצות

אומתם כדי לטלול בפניהם את דרך השחרור... אנו כאן עם משפחתנו בגדה המערבית

אוסר למות כולנו ולא לוותר על שמץ של זכותנו או על גרגר חול של אדמתנו.

אנו מעדיפים למות כולנו לפני שנוותר על אבן אחת של המקום הקדוש לנו

לערבים ולמוסלמים. טרם דעכה תקוותנו כי המצפון של העולם שמת יתעורר.

יתכן כי כשהעולם יפעל יחד אתנו לתיקון המצב שנבע מהתקפות תחזור אלינו

לאומותנו בראש ובראשונה אדמתנו הערבית כולה והפנינה שלה ירושלים, כצעד בדרך

הצדק והאנושות חייבת לנהוג בה כדי להגיע לפתרון צודק ולהחזיר את השלום

לארץ השלום. על אף כל זה אנו חייבים להחזיק מעמד ולהיאבק. הפעולה והמאבק

יקיפו כל אזרח במערב המדינה ובמזרח מוסם שכל אחד מבני ארצי מוכן למות

בתענוג ובשמחה, במקום לחיות חיי-השפלה. מאבקנו ופעולתנו יתנהלו במסגרת

של ארגון ותכנון העולים בקנה אחד עם האתגר הגדול.

השר ז. שרף: לא שמעת נאום כזה לפני חודש ?

השר מ. בגין: לא שמעתי לפני חודש נאום כזה של חוסיין. כשהוא

אוסר "שכל אחד מבני ארצי מוכן למות", מסמע שהוא

רוצה להסית אחרים. אחרת מדוע ימותו ?

ראש הממשלה ל. אשכול: גנדי לא אמר ככה ?

רה"מ ל. אשכול: שכול:

הוא בעצמו היה מוכן למות, הוא לא קרא אחרים למות. היה בגלל
השר פ. בגין: היה באום של שר האוצר הירדני עבדול ואהאב
אל סאג'אלי שהוא אמר כך: "כל פליט צריך לשוב
לגדה המערבית, כדי לשמס קוץ בבשרו של התוקפן". שמעתי את המליט האלה
בפעם הראשונה בבי.בי.טי., אחרי כן התפרסמו הדברים ברחבי העתונות
העולמית.

אנחנו מקבלים על עצמנו סיכון בטחוני לגבי כל
אחד מן האנשים האלה. זהו הסכב היום שהאנשים האלה נשלחים אלינו, כדי
לשמס קוץ בבשרנו, כדי להיות מוכנים למות, כדי להאבק בגדנו. אני חושב
כי לאור העובדות האלה, לאור מה שנאמר משם, לאור מה שקרה פה, צריכה
הממשלה לדרון מחדש בהחלטתה האחרונה.

ראש הממשלה ל. אשכול: אני מדבר נגד ההנמקה לחזור ולדרון מחדש בהחלטתה.

כבר שאל כמדוני השר שרף: בעצם מה חשבת קודם ?
פתאום השכנים הפכו ליהודים ופתחו את זרועותיהם והם רק מחכים שיבואו
אליהם הפליטים? בשאלתי פעם ברדיו - כטובן מה שאמרתי אינו מחייב את
הממשלה - ואמרתי כי עשינו זאת למען הנוכח את לזות השפתים שיש בהאשמה
שאנחנו הכרחנו 150,000 איש לצאת מהגדה המערבית. יש שאמרו כי הכרחנו
יש שאמרו גרוע מזה. היו ימים שאנשים שעברו ליחסי צבא, שהעולם מתהפך
בקשר לפליטים, שמפלמים אותם. אמרנו: נעשה משהו.
אם איני טועה, אני התנגדתי אז להחזרתם. אבל
הרוב החליט לעשות זאת. אחרי כן עברו איזה ימים והיתה רביזיה.

ושוב רצינו לבטלים וגם הכסחנו, שלג יוכלו לחזור יותר מאשר ער סוף
החודש הזה. היתה הצעה של שר המשפטים שנקבל חזרה רק אלה שאינם פליטים.
השר י.ש. שפירא: זו היתה הצעה של השר ורהפטיג. בגי' חשבים ומחלוק.

אנחנו צריכים להחליט: האם עושים רביזיה לעצם

ראש הממשלה ל. אשכול: ואם השלטנו פעם עם החזרה ואמרנו שנבדוק

ונבדוק ואחרי כן ניתן לאנשים לחזור, הרי בגלל

זה שטר זה או אחר בעבר הירדן אמר מה שאמר, לא נוכל להסביר למישהו מדוע

ילד או זקן לא יוכלו לבוא הנה, מפני שהער לא שאל אותם והאנשים האלה אין

להם שום בוונות. אולי יש לאיש זה או אחר, אבל איש זה רוצה (אין) רוצה

להיות קוץ בבשרנו, הוא רוצה לחזור למקום ששפנו בא. לא הכרחנו 150,000

איש לצאת, אך הם יוצאים.

הער פ. ספיר: אלה שיצאו אחרי תאריך מסויים לא יוכלו להקלט

חזרה. בחלטה שאין דברים כאלה.

בכל זאת יוצאים מכאן. אין יסוד לרצות לעשות עוד

הפעם, רביזיה, ואני מציע רק להצביע עכשיו.

אם נגיד שהכל נשאר כמו שהיה, אין מקום להצעות

חדשות. לוי אבינו דגים על המעורבות

יש עניין הברגע להחלטה עצמה. בהחלטה של

הממשלה נאמר שיש לבדוק אם אין ^{השדים} מהווים סיכון

בטחוני. זהו חלק מההחלטה. אני רוצה להודיע לכם שאנשי הבטחון מודיעים

רשמית שאינם יכולים לבדוק את החוזרים. על יסוד מה הם הודיעו ? אין

להם חומר על האנשים. הם אומרים שהם יבדקו אותם לאחר שיחזרו ^{ואסר} ~~הם~~ ^{שיצאו}

אחריהם, אם יש צורך ברור, לאחר שיחזרו. (הער ח.מ. ספיר: הודיעו עכשיו

שכן יכולים).

מה מדובר על עשרות אלפים. זה חלק מההחלטה. אני מציע שההצעה תבוא

אחרי כן. לי למשל יש ביטחון שיכול להתקבל על הדעת. יש לי נימוק לחלק

את העניין לשניים.

ראש הממשלה ל. אשכול: תציע אחרי כן. אולי יבוא מישהו ויציע שיקבלו

רק חינוקות של בית רבן או זקנים בני חשעים ופעלה.

אנחנו צריכים להחליט: האם עושים רביזיה לעצם

העניין ?

בהמשך להחלטה מס. 718 מיום כ"ט בתמוז תשכ"ז
(6.8.67):

מחליטים,

א. (ב-9:9 קולות) לא לדרוש מחדש על ההחלטה
להושיע לתושבים של הגדה-המערבית אשר
עברו מאז ה-7 ביוני 1967 לגדה-המזרחית,
לשוב למקום-מגורם בגדה-המערבית. (החלטה
מס. 591 מיום 2.7.67). וכמו כן, גם סוכנות
(ההחלטה-כולה מוסיפה שנית, בסוף הישיבה, בעמ' מס' 55).

ראש הממשלה ל. אשכול:

היתה הצעה של רביזיה שמבטלים את העניין.

השר מ. בגין:

ההחלטה של רביזיה פירושה שדנים מחדש בעניין
ולא שמבטלים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

קבלנו החלטה שאין דנים מחדש.

השר י. ש. שפירא:

הוחלט שאין דנים מחדש. ההחלטה קיימת,

אבל יש שאלות של ביצוע. לפי עניות דעתי

בשאלות הביצוע צריכה לספל ועדת השבעה. לזה היא קיימת.

השר א. שרון:

יש לי שתי הצעות. לו היינו דנים על הסעיף הזה

לפני הסעיף על השליח של או-טאנט יכול להיות

שהיה מקום לדרוש זאת. ההצעה שלי היא: כדי שהירדנים ישפרו את שפתם

ושידברו בשפה שאינה מסיתה, אם נראה להם שאנחנו יכולים לשנות גם את

החלטתנו, היינו יכולים להבטיח קצת יותר סדר ויותר שקט ופחות הסתה גם

בירושלים וגם בגדה. גם ראש הממשלה וגם שרים אחרים מדברים על כך שאם

בעית הפליטים אפשר לפתור רק במסגרת אזורית. עכשיו כשישנם 120,000

פליטים שעברו מכאן לגדה המזרחית כפליטים והם יושבים שם, נחזיר אותם לכאן

ואחרי כן נדבר על מסגרת אזורית לפתרון בעית הפליטים? הם שם. אני מציע

שנפריד בין שני הדברים, בין הפליטים לבין התושבים. אנחנו מחזירים את

התושבים הקבועים. כוונתנו היא להחליט, אלא אם כן את זה במסגרת

השר מ. כרמל: על זה הצבענו שלש פעמים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

הוא יכול להציע זאת.

השר א. שרון:

אני מציע שנפריד בין התושבים לבין הפליטים

השר א. ששון:

ושבכריו על כך ושנודיע שעשינו זאת מטעם זה וזה ובהוספת הערה, לאור מה שאמר שר הבטחון על אלה שהתאמנו באלז'יריה, ושזוהי החלטת בומדיין מאלז'יריה ושל סוריה, שהביאו אותה לנאצר ואחרים ושהביאו אותה לדעידת חרטום שתהיה מלחמת גרילה, שאנשים אלה יעברו לכאן, והם מועברים לאותה מטרם. אלה הם רוב הפליטים. אני בעד זה שנפרד בין הפליטים לבין החושבים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אם כי לא דברתי עם אנשי הבטחון, אבל את אלה

סקבלו הכשרה אצל בומדיין, את אלה לא יהיה.

לאנשינו קשה לגלותם.

השר א. ששון:

חלק לא קטן הוא בפנים.

השר ז. ורהפטיג:

אני מצטרף להצעתו של השר ששון.

השר מ. קול:

אני מציע חיקון להחלטה שנתקבלה והוא שאנשים

בגיל הצבא, מ-17-40, לא יורשו לחזור אלא

במקרה של איחוד משפחות כיוצא מן הכלל. ההחלטה שלנו הייתה מטעמים אגוצאמא: הומניטריים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו הומניסטים גדולים!

השר מ. קול:

אם נרשה לילדים ולנשים ולמבוגרים מעל ל-40,

לאיחוד משפחות לעבור, הרי אנחנו מקיימים

את ההחלטה ברוב הדברים שאמרנו. לעומת זה לאור הנאומים שהושמעו ולאור

העובדה שיש כאן נסיונות של ארגון חבלה, יובן הדבר שאנחנו אומרים עכשיו,

כי מטעמים בטחוניים - זה פירוש רחב יותר של ההחלטה שקבלנו - שלא ניתן

לעבור לאנשים בגיל צבא העומדים להיות מחבלים, אלא אם כן אם זה במסגרת

של איחוד משפחות; אם האשה והילדים נמצאים פה, לא הייתי מפריר ביניהם

ובין האב.

ראש הממשלה ל. אשכול:

היתה גם הצעה שנחזיר דק בעלי רכוש, תושבים

קבועים, אזרחים קבועים, ולא פליטים. אתה

רה"מ ל. אשכול:

אומר עכשיו כאלה וכאלה, אבל רק לאחר גיל של 40.
ילדים ונוער עד גיל 17 גם כן. אני נגש לעניין
השר ס. קול:
גישה הומניטרית. כך אני רואה את העניין. ילדים
ונוער שיש להם הורים פה, אם זה במסגרת של איחוד משפחות, צריך לתת לעבור.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אתה אומר לתת לחזור במסגרת של איחוד משפחות,
ומחוץ לאיחוד משפחות עד גיל 17 או למעלה מ-40.

אם הגבר יושב בגדה, והאשה עם הילדים ברחו סתוך פחד שהחיליים שלנו יעשו
מי יודע מה, הרי יש לתת להם לחזור, ואם להיפך - יש גם כן לתת להם לחזור.
זהו איחוד משפחות. ואם יצאה משפחה שלמה וההורים עם הילדים נמצאים שם,
לא אתן להם לחזור, כי הילדים הם בגיל הצבא. אם ישנם דיוקים פניל 17
עד 40, לא אתן להם לחזור. אם הם למעלה מגיל 40 ואין הם מסוכנים מבחינה
בטחונית, וילדים ונשים - ניתן להם לחזור. אני רוצה שתהיה איזו תנובה
על מה שהירדנים מנסים לעשות וזה יובן על ידי העולם, אנשים הומניטריים
וארגונים הומניטריים. הם יבינו כי ישראל אינה יכולה לסכן את עצמה.
אבל אם אתה מדבר על גיל צבא, דומני שאצלנו פלואים

מתגייסים עד גיל 50.

השר ס. כרמל:

עד גיל 40.

השר י. ברזילי:

פליטים אחדות לגבי הנימוק המרכזי: לא עשינו שום
הסכם עם ירדן ולא למען הסכם עם ירדן עשינו מה
שהחלטנו.

השר א. אבן:

יש הסכם עם ירדן.

השר י. ברזילי:

יש הסכם על סילוי טפסים כאלה וכאלה. אבל עצם
ההחלטה שלנו לא היתה פיועדת להסכם עם ירדן.

היא היתה פיועדת לענין של פליטים תושבי הגדה ולענין דעת הקהל. עכשיו
אנחנו עושים דבר והיפוכו: אומרים שאינה מתקבלת החלטה על בריקה פחד
של ההחלטה הקודמת. על ההחלטה להכריז בין תושבים ובין פליטים הוצבע

בישיבות הקודמות. אם אין בדיקה מחדש, לא יכולה להיות על זה הצבעה.
לפני רגע החלטנו שאין מצביעים מחדש. זה אינו יכול לעמוד להחלטה אם אין
בדקים מחדש את ההחלטה. אבל כפי אשר לדבר ההנחיות אל מנכ"ל עבר הירדן שבו
ראש הממשלה ל. אשכול: את המכונות אני פוסק שזה כן יכול לעמוד להצבעה.
השר י. ברזילי: אשכול: מהאנשים החדש שאתה מדעה?
ראש הממשלה ל. אשכול: אסיפה, מנהר לך לחשוב.
השר י. ברזילי: שמונה בניגוד להחלטה. את צריכים להבין
ראש הממשלה ל. אשכול: אני רוצה העניין. אבל אני רוצה שאנחנו
השר י. ברזילי: לא רוצה.
ההחלטה הקודמת שלנו, שחוזרים עד ה-31
באוגוסט כל אלה שהחלטנו עליהם לפני כן. היתה רק הגבלה בטחונות כפי
שקבענו.
ראש הממשלה ל. אשכול: ביום יבולות לעבור דרך שני בנקים שיסגרו ב-2,000 עד
ידעתי שההצעה היא היתה כלליה וכוללת.
יכולים חברים להציע הצעות ספודות יותר.
השר י. ברזילי: אבל זה אינו היקון.
ראש הממשלה ל. אשכול: כן אתה חושב.
השר י. ברזילי: לא להחזיר פליטים זהו היקון? אבל על
זה החלטנו.
ראש הממשלה ל. אשכול: החלטנו שאין אנו חוזרים בנו מהחלטתנו. אבל
אמרנו שיכול חבר לבוא ולהציע שמחזירים רק
היננו קודם.
השר י. ברזילי: ככה ברטוריקה?
השר י. ברזילי: שאלו
ברגע שאנחנו מחליטים שמחזירים את פליטים.
מניטל מכל ההחלטה שלנו הערך העולמי, כי כל
הערך של ההחלטה שלנו היה שאנחנו בוחנים לאותם הפליטים שעברו את הירדן,
אפשרות להתחרט, אם לא נקלטו שם - הם יכולים לחזור, כי אין בזה הבדל בין
פליטים ובין הושבים, כי פליטים הם בארץ ישראל השלמה שבידינו.

השר ח.מ. שפירא: לא הצבעתי בעד ביטול ההחלטה הקודמת, וזה טעם פשוט: לא הייתי רוצה שיוודע בעולם שאנו נסוגנו מההחלטה הקודמת שלנו. אבל אני צריך לומר שהנאומים של אנשי עבר הירדן עשו עלי רושם כי הם באמת טכנוניים שיהיו קוץ בבשרנו.

ראש הממשלה ל. אשכול: ומה חשבת כי יתנו רק קומפלימנטים לישראל ?

השר ח.מ. שפירא: אם הם אומרים להם, "אנחנו שולחים אתכם כדי

שההיר קוץ בגשרה של ישראל", הם צריכים להבין

שבגור הזה יש גבול. אינני רוצה שנפרסם את הדבר, אבל אני רוצה שאנחנו

נקשה על טובם לארץ.

אני מציע שנהלק את הסוגים להחזרה לשלשה:

(א) איחוד משפחות. אלה יכולים להיות כ-10,000. (ב) חושבי הארץ, שיש להם

כאן עבודה ומסך והם צריכים לחזור למסמך. (ג) פליטים. במצב הזה של חלוקה

לא נגיע לפליטים. כיום יכולים לעבור דרך שני הגשרים שיטנם כ-2,000 עד

2,500 גפש ליום. הצלב האדום אמנם ביקש שהצבא יסדר עוד מספר גשרים,

כדי שיוכלו להעביר עוד אנשים, אבל סוכם שאין אנחנו כוונים גשרים חדשים

אלא מסתפקים בגשרים שיטנם כיום. בסך הכל נשארו לנו כ-15 יום. הפעם

אני חושב לא נגיד שזה פתוח גם בשבת. במשך הימים הללו יוכלו לעבור

כ-20,000-25,000 גפש. ברור שזה לא יגיע עד לפליטים. הדבר הראשון

שאנחנו צריכים לדאוג לו הוא איחוד המשפחות, הדבר השני חושבי הארץ. הם

יבינו אז שהסלקציה הזאת באה לאחר הנאומים הללו שנאמרו; הם יבינו שאי

אפשר לנהל בצורה כזו הסחה בגד ישראל.

השר פ. שפירא: כמה נרשמו כבר ?

השר ח.מ. שפירא: זה עכשיו בפעולה. מסרנו להם 10,000 שאלונים.

השר פ. שפירא: טאיימים עליהם שלא יקבלו לחם אם לא יגישו בקשה

לחזור.

השר ח.מ. שפירא: נקבל 25,000-30,000 גפש. זהו המכסימום

שבשילנו נוכל לספק להם גשרים למעבר. טוב שהם

יבינו שיש קוץ בארץ הזאת.

שפירא:
נרמל:

זו זאת. לא ביטלנו את ההחלטה הקודמת אלא נסמנו אותה.
אך הפליטים הסגור יהיה חייב להצטרף אליה, שיש בה התעוררות מהלכיה

הסר מ. כרמל: (א) אני בדעה שצריך להאמין לנציג הצלב האדום.

האדום, שהמשך ההסחה בנוגע לפליטים בעבר
הירדן מסכנה את החפזיה. יחיד כזה שיחזור, נאמר שיחזור 20,000 עד

20,000 איש. אני מציע כי נשים (ב) הליכה רוצה שהחזרה אנשים לירושלים רבתי
היה הדבר האחרון, אם בכלל יוחזרו הבנה; כי אינו רוצה אם ערבי חוזר לתול

כרם או לשכם או קאם הוא חוזר לשלטון של קולק" עם כל הזכויות. נשואים

לנשים, יש למדב לזה. אני מביא לחשומה לב שר הפנים שגעתה הכל

על מנה שזה יהיה הדבר האחרון. קודם אמרו שאנשי הבטחון אמרו כי עד יום
ראש הממשלה, אשכנזי: אני רוצה להסביר את הדבר שאני רואה כאן.

מסויים אין לעשות את הבדיקה הבטחונית. היום אמר שר הפנים שהם כן יכולים
אם אתה אמר שכל כל הדבר להחליט שהם יהיה

לעשות את הבדיקה הבטחונית. מה נשתנה? אני מוכן לקבל את החשובה לשאלה
שם הנון. יוכל הלב האדום וכל מעלה כולו לומר, אם אתה מוכן על זה,

זו כיום ראשון הבא. זה העם שאתה יוצר ממני שהם אירובי אומה כך דכן, אתה בורח כך? אני

הסר מ. כרמל: לשים שיחזרו שאין להצעה הצעה פורטלית לגבי ההחלטה שיהיה

אם רוצים להיות שלמים פשוטים בכל פליט, כל מי שחוזר מהגדה המזרחית לכאן,

שהחייב לנהוג בהתאם לדין החל באזור הגדה המערבית. האם זה הזמן והמועד

להציע זאת?

אני חושב שיש עוד לכך שהחזורים יודיעו
כן.

ראש הממשלה ל. אשכול:

בבטחון המדינה שיכחצו לפי הדיון והסדר.
אני מקבל את ההחלטה הזאת אך על פי שהייתי

הסר מ. כרמל:

אז מוכן להשיב עוד 20,000 שיחזרו כך.
בשעתו נגדה, אבל אני מקבל אותה כי היא

ראש הממשלה ל. אשכול:

בין כך מסכנת, אני הייתי נגד.
שרירה וקיימת, כי זהו רצונה של הממשלה להחזיר את מי שרוצה לחזור. אבל

הסר מ. כרמל:

מה שיש לי, נדמה לי שאתה טועה.
בהצעה האורגיניאלית הפנו את חשומה לבנו לסיכון הבטחוני. דעתי נהוגה לענין

ראש הממשלה ל. אשכול:

מה שחזית אהלים. אני מציע להבדיל את אלה
זה עכשיו. החשיבות של הדבר כיום נוכח ההצהרה הקוראת לפליטים להיות קוץ

הסר מ. כרמל:

סיכונים לחזור, רוצה בהתאם לאמלם על ההחשבות
בנשדנו, היא גדולה עוד יותר.
בסיכון הבטחוני.

ראש הממשלה ל. אשכול:

דומני שיש קוץ באליה הזאת.

הסר מ. כרמל:

הואיל והפליטים נקראים לשוב למדינת ישראל

הסר מ. כרמל:

כדי להלחם נגדה, הואיל ואי אפשר לערוך

בדיקה יסודית בטחונית לגבי מספר אנשים גדול כל כך, אני מציע לקבל החלטה,

המל:ל

שכל אחד מהפליטים החוזר יהיה חייב להצהיר הצהרה, שיש בה התנערות מהחבילה הזאת ששלטונות ירדן ספגים אליה והחחייבות כלפי ישראל לנהוג לפי הדין והסדר.

בני אלה חושב שהיה ראוי שמי שצוה עור הצעה. זה נובע לדיון

על מה שיהיה פה לאחר ההחלטה. יחזרו כמה שיחזרו. נאמר שיחזרו 20,000 עד 30,000 איש. אני מניח כי נשים את לבנו לכך שלא יוצר מצב שיחזרו לנו

20,000 לוחמים, ביינו שהרכב האוכלוסיה החוזרת שהאוסר יהיה הרכב טבעי, כלומר נשים, ילדים וגברים. אם ההרכב יהיה כזה, שיהיו בו רק בחורים לוחמים, יש לסרב לזה.

ראש הממשלה ל: אשכול: זה הניקח מני רוצה להסביר את הקצין שאני יורא באן.

במסגרת בטחונות מוגברת. אל נכנסם מזהל אדמר שעל כל חזרו לחתום שהוא יהיה אדם הגון, יוכל הצלב האדום וכל העולם כולו לדמר, אם אתה סומך על זה, מה הטעם שאתה אוסר מטני שהשר הידוני אוסר כך וכך, אתה בוחז כך ? מביא לך עשרות אלפים שיחתמו שאין להם כל אחרינה וקטרו למה שאמר שר זה לא אחר, הם רוצים להיות פלחים פשוטים בישראל. אבל אינני מוכן לעשות מזה זיכור את גבולי. ולא את החושב.

השר מ: כרמל: ל: אשכול: אני חושב שיש ערך לכך שהחוזרים יודיעו עליהם.

בביטוי מפורש שינהגו לפי הדין והסדר.

ראש הממשלה ל: אשכול:

השר מ: כרמל:

ראש הממשלה ל: אשכול:

השר מ: כרמל:

אז תוכל להשיג עוד 20,000 שיחתמו כך. שר אשכול הביע שנשמע על איזה צורה בינלאומית בין כך הסכמת, אני הייתי בגד. לאחרי זהם מני האמת. דובר כבר נעשה. סלח לי, בדמה לי שאתה טועה. מביא חזרוני של מן-מנהג בכר הקביר מזהב לשלטונות הידוניים האוסרת כי כה שהחלט הוחלט. אני מציע להגביל את אלה מנהגו רואים בחזרה את ההסכמה המוגבלת על ידם. שבויעים יקבחו זאת. תהיה שיכולים לחזור, וזה בהתאם להחלטה של ההחשבות הקטנה בטחונות מכלי שהממשלה מקבע את כל המוגים של איסור ואיתור. כסיכון הבטחוני.

ראש הממשלה ל: אשכול:

למה שאלה מניעים שלא נובל להחלטה מסוג אם מציעים לקחה זקנים - זוהי הצעה. אם נאום המספר שיגליה לעבור עכ סוף המספר. מציעים איחוד משפחות - יש בזה גימק

ה'ס.ל. אשכול:

הומניטרי, אם אומרים, להחזיר מגיל ארבעים ומעלה - יש בזה ניסוק, אבל אם אתה אומר שאתה טומן על החתימה הזאת, אתה לך עוד 20,000-30,000 חתימות כאלה. אבל אתה חושב אחרת, החשוב אחרת. אתה הערבה ודאי הערבה.

השר א. אבן:

הערה עובדתית. מאז ישיבה-הממשלה הקודמת חשם לבואן 700-800. הירון חרד דדור מאז בסניבה אחת בשם שבין בית ועד היום, כלומר הון שבעה ימים, יצאו מכאן שכן ועד לבקר אלגבי, ולעמוד ממות אנשים עובדים על כל יום באחורה לכאן. לשם 6,600 ערבים. לזה הגיע קצב היציאה. פירוש הדבר שהמאזן הדימוגרפי לא יתערער. הועדה הבינמטרית קבעה הוראה שמכסימום של 1,000 יוכלו לחזור. גורם בלג מייצג אימוני עד 40,000. זאת אומרת שכל יום לא יחזיר אינני מחנכים בנחמה שר הפנים. יהיו וודאי כל סיני הערכות. במקום שהממשלה את טרעו ההחלטה או לא? אם מייצג דווקא את טרעו ההחלטה, אינני חקבע פרטים לגבי צורות הבדיקה הבטחונית, נסתפק בהנחיה כללית, שתהיה בריכה ליצור חוב, שכלול לבואן באופן מלאכותי, שבידיהם בקבוצות הראשונות הקפדה בטחונית מוגברת. אל ניכנס פה לפרטים. הציע שר החיירות, להקפיד על יעבור אל שטחים דומים על מוצא, מייצג הפליטים, ולכסוף לכשנביע לומר בדיקה בטחונית מוגברת לאור ההתרחשויות של הזמן האחרון. הקפדה המעבר יצירו לבן: יש עוד להחזיר קבוצות ואיחוד משפחות. השר י. ברזילי:

השר א. אבן:

עכשיו המסכת הזאת בין ממשלה ירדן לבין לא להבחין בין אלה לאלה. חם הפליט מהורה ממשלה ירדן ומאלב האורם. ממשלה ירדן היא עד בענין. יש לעורר לדעתם שם פחות סיכון בטחוני מאשר התושב, יש להחזיר את שאלו אומרו בפגישה הראשונה ואחריה, את הגיון שיטתן פירודות הפליט ולא את התושב. שמינס רוצים שיחזרו, לא ניתן להם לסלוא את אשאלונתם. הם לא מתכוונים

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש הגיון להגיד לפליט: אתה תשב פה במחנה, וטכונים. גם אם ירשבים ציט אתה יושב עם במחנה - תשב שם. דים ודי מאוחר יותר.

השר א. אבן:

שר אחד הציע שנשפיע על איזה גורם בינלאומי להזהיר אותם מפני ההסתה. הדבר כבר נעשה. לבואן מתייבה עוד ערימות באחורה לפי המור שטר הנשים הציע. הנציג השוודי של או-טאנט כבר העביר אוזורה לשלטונות הירדניים האומרה כי עלה בחליט עכשיו את כאלים במור האחר. אני יודע שהחיה אנשים להארכת המור אנחנו רואים בחומרה את ההסתה המתנהלת על ידם. שבועיים ישכחו זאת. ההיה גם טרעו האורם דים פמטרקטים. אבל אני רוצה שיעבירו נבאג פמתינה הקפדה בטחונית מבלי שהממשלה הקבע את כל הטוגים של איסור והיתר. המור והקריטות באחורה בגורם כוז ולא נעמוד בסוף המורש בסב, שבידוק

השר י. ברזילי:

דיו ישיבה שאלה מעשים שלא נוכל להתעלם מסנה וזהו המספר שיצליח לעבור עד סוף החודש. לעבור

ר. ט. דיין:

לא ביכנס לפלוגתה אם יוכלו לעבוד ליום
אני מעריך שיוכלו לעבוד כל יום כ-3,000, וביחד עד סוף החודש 45,000.
3,000 או 2,500

השר ח.מ. שפירא:

השר ט. דיין:

זוהי הערכה וזוהי הערכה.
אבל אם עכשיו נשאל את החלטה, געש
שר החוץ צדק באמרו שעובדים כל יום בחזרה
מכנסו צדק. הכנסו לענין את הצלב האדום, את הערכים ואת כל העולם.
משם לכאן כ-700-800. הירדן הוא רדוד מאד בסביבה ההיא בשטח שבין בית
סאן ועד לבשר אלנבי, ולפחות מאות אנשים עובדים של כל יום בחזרה לכאן.
רועים להכניס לנו קרן בבשר.

השאלה שאני מעורר היא: נניח שכוון הסטפר שאני

נרמב בו, היינו שיחזרו עד ה-31 באוגוסט 45,000. האם אנחנו מוכנים להאריך

את סועד ההחזרה או לא ? אם איננו רוצים להאריך את סועד ההחזרה, איננו חרמ
נדיכים ליצור מצב, שעלול להווצר באופן מלאכותי, שבדין בקבוצות הראשונות
יעברו אלה שפחות דוחקים על חזרתם, היינו הפליטים, ולכסוף לכשנגיע לגמר

הקופה המעבר יגידו לנו: יש עוד להחזיר זקנים ואיחוד משפחות.
למה להכניס עכשיו ? בראה מה המספר שיחזרו.

עכשיו ההטבח הוא בין מטטלה ירדן לבין

מטטלה ישראל והצלב האדום. מטטלה ירדן היא צד בענין. יש לומר לזכותם שהם

שאלו אותנו בפגישה הראשונה ואמרו: אם תגידו שישנו קטיגוריות מיוחדות רבים,

שאינכם רוצים שיחזרו, לא ניתן להם למלא את השאלונים. הם לא התכוונו

להכנה בין פליטים ואחרים מלא התכוונו לקטיגוריות בשחזירות. הם שליטים

ומכוונים. גם הם יושבים בישיבה דמלטיים, את מי להחזיר קודם וסימאוח

יוחור. מטטלה, באחד שבבנייה זכית איתנו במטטלה. הקטיגוריות השנים יבין

הישיבה הארץ, הקטיגוריות בשלישית אני מציע שהמטטלה תייפה את יוני שר הפנים, (

לנהוג מבחינה סדר עדיפות בהחזרה לפי הסדר ששר הפנים הציע. אני מציע

שלא נחליט עכשיו מה נחליט בסוף החודש. אני יודע שההיה תביעה להארכת הסועד

גם סגר הצלב האדום וגם מהאמריקאים. אבל אני רוצה שעכשיו בנהג מבחינה

הסדר והעדיפות בהחזרה בצורה כזו שלא נעמוד בסוף החודש במצב, שבדין

האחרונים שרצינו כי יחזרו, דווקא הם יוחזרו הראשונים. מדברים עכשיו. אנו

אני מעריך שכל הבדיקות הבטחוניות שיוכלו לעבוד

ליום כ-3,000 נפש.

וודאי לא ביטחון לפלוגתה אם יוכלו לעבור ליום

ראש הממשלה ל. אשכול:

2,500 או 3,000.

השר ז. שרף:

זה יתפרסם מחר, אנחנו קצת מודאגים. לפני שבוע
אם אינני טועה, ואני בטוח שאינני טועה, הצבעתי

החלטנו להאריך את המסע 10 עד ה-31 באוגוסט.

מהרגע הראשון נגרמנו מהן רשות לחזור. אבל אם עכשיו נשנה את החלטתנו, נעשה

שנוע לאחד מכל החליטות להאריך עוד, מדי מצד שיהיה אז שיקולו אם יאבד

מעצמו בחוק. הכנסנו לענין את הצלב האדום, את הערבים ואת כל העולם.

לנו ב-31 באוגוסט, אז ב-1 בספטמבר, אז ב-1 לאחד שיאמרו עד ה-5,000 או 3,000

מחאו לנו כך על החלטתנו זו. פתאום אנחנו לוקחים אותה חזרה.

למה חזרה? נגיד אז, כי לשלם אננו מדיניות, אבל לשלם לדון בזה הימים?

רוצים להכניס לנו קוץ בבשר.

השר ס. בגין:

לי יש ביטחון אחד לא לקבל החלטה עכשיו. זה יכול

עכשיו שואל משה דיין ובצדק: בסוף החודש

להגביר את הלחץ להגנה שלונגים, נספור לעצמנו שלא

יבואו אלינו בבקשה להאריך את המועד. מן הראוי

ראש הממשלה ל. אשכול:

שכבר עכשיו בחליט בענין זה. האם יש מישהו החוטף בהצעה, שאחרי שהארכנו

אז בכל זאת טובה בשלילה, וייתר האריך מהשאלה כמבינים

פעם את המועד עד סוף אוגוסט, נגיד להאריך עוד ?

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

למה? הממשלה: האם מבינים שאפשר על איזה ענין.

הסר י. יסעיהו:

זוהי החלטה פנימית ?

הסר ז. שרף:

זה יתפרסם מחר. אנחנו קצת פגועים. לפני שבוע

החלטנו להאריך את המועד מה-10 עד ה-31 באוגוסט.

שבוע לאחר מכן מחליטים להאריך עוד. אני מציע שיהיה אז שיקול: אם יתברר

לנו ב-31 באוגוסט או ב-1 בספטמבר או ב-3 לחודש שיצא עוד 5,000 או 3,000

לאיחוד משפחות, נגיד אז, כי לאלה אנו מאריכים. אבל לפה לדון בזה היום ?

הסר י. יסעיהו:

לי יש ניסוק אחר לא לקבל החלטה עכשיו. זה יכול

להגביר את הלחץ להגשת שאלונים. נסמך על עצמנו שלא

נאריך.

ראש הממשלה ל. אשכול: אני בכל זאת סונה בשאלה, ויותר חריף מהשאלה בפנייה

לחברי הממשלה: האם אינכם חושבים שאפשר על איזה ענין,

לאחר שנים או שלשה מדברים, להצביע ולזוז הלאה ? אין אנו זזים זה שבועות.

היתה הצעה שעכשיו נחליט האם אנחנו נענים להארכה לאחר

ה-31 באוגוסט או לא. הצעה אחת אומרת שהתאריך הסופי הוא לפי ההחלטה שהחלטנו

בשבוע שעבר, היינו ב-31 באוגוסט, הצעה אחרת אומרת לא להחליט עכשיו.

שר הפנים, אתה צריך לענות על שאלתו של משה דיין:

מה יהיה אם קודם כל ימלאו לך שאלונים של פליטים ?

הסר ח.מ. שפירא:

הדרגה הראשונה צריכה להיות איחוד המשפחות.

ראש הממשלה ל. אשכול: ואם הם יגידו שאין הם פוכנים שיהיו פוכנים רק

ב-5 בספטמבר ?

ליירון.

מ ח ל י ס י ס (ברוב של 6:8 קולות) להחליט עכשיו על התאריך הסופי

לשובם של תושבי הגדה המערבית ושיצאו לירדן.

הסר ט. דיין:

אני מציע שנחליט כי אנחנו רואים את התאריך של

31 באוגוסט כתאריך הן לפי ולכן אנחנו מקבלים את

סדר העדיפויות שהציע שר הפנים: (א) איחוד המשפחות, (ב) תושבים, (ג) פליטים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אנחנו נחליט עכשיו אם ה-31 באוגוסט הוא סוף

ראש הממשלה ל. אשכול:

הנני תושבית ? איננו תושבית ? הרי זה שאלה שאלות פשוטות

כ-420,000 פליטים, מתוכם התחלנו בעני שליש בלבד, יש סקירות שאתה רוצה
מחליטים (ברוב של 2:11) כי התאריך של 31 באוגוסט הוא התאריך
הסופי לשוכם של התושבים שיצאו מהגדה המערבית.
המערבית לירדן.

ראש הממשלה ל. אשכול: עכשיו אנחנו באים לקטיגוריות. 40 או

השר י.ש. שפירא: אני מקבל את העניין של איחוד המספחות. אני

זה עניין לפרט. וזהו חלק מהמחלוקה שניה אנשים שהם מחוץ לגבולות

הצבא, מבלי להבחין בין פליטים ובין תושבים. פשוט.

אני חושך בהצעה זו.

השר מ. קול:

אני לא נימקתי את דברי. שר הפנים נימק את
דבריו. אם לנסק, גם אני אנסק.
אני רוצה להתנגד לזה. כשאנחנו מדברים על איחוד

השר י.ש. שפירא:

מספחות, אין כל בעיה. כשאנחנו מדברים על מספחות

השר ח.מ. שפירא:

סדרו בארץ, שהן חוזרות למסקלם שלהן, ואם יש בין בני המספחה אחד בן 17,

האם נגיד שהוא יישאר בחוץ ? מה הרושם שיווצר בעולם ? צריכים רק לבדוק

אם מבחינה בטחונית אפשר לסדר להם כניסה לארץ. אם יתברר שלא, הרי גם באיחוד

מספחות לא יכניסו אותם. אבל אם חוזרת מספחה, ויש בן מספחה שהוא ראוי

לצבא, איני יודע אם טוב יותר שיהיה אצלנו או יהיה בחוץ. איני יודע מה

טוב יותר מבחינה בטחונית.

השר י. ברזילי: איחוד מספחות ואחרי כן שווה לכל.

השר י.ש. שפירא: אם לקבל את הנימוק האחרון של שר הפנים, צריכים

אנחנו להכניס לכאן את כל האנשים המסוגלים להיות

חיילים בארצות ערב. אנחנו בכל זאת חושבים שמי שראוי להיות חייל, מוטב

שהיה שם מאשר יהיה פה, מפני שמי שראוי להיות חייל עלול להיות "פדאיון",

עלול להיות ב"אל פתאח" וטוב שיהיה שם ולא פה.

ראש הממשלה ל. אשכול: שנית: מדוע כל הזמן התנגדתי לאכזבה בין פליטים

השר ל' ש' שפירא:

(ברעג, ש' 7 קולות) להחזיר לפי הסדר אבא: א) ש' שפירא; ב) הוועב' (3) ש' שפירא, לא להחזיר אלא ש' שפירא בלבד.

והיין / חושבים ? האינפורמציה שהמפקד לקבל היא כזאת: בנדה היו

כ-420,000 פליטים. מתוכם השתלבו כשני שלישים במשק. יש מקומות שאתה רואה בהם כפר של פליטים והוא למעשה כפר ערבי די גאה שאנשים עובדים שם ומתפרנסים. העולם חושב שאנחנו עשינו כבר עוול גדול מאד נגד הפליטים. מדוע אנחנו צריכים לעשות נגדם דיסקרימינציה בפעם השניה? סמילא ייכנסו 40,000 או 50,000. עשינו קודם פורמולה יפה. אני גם חושב שביחס לגיל הצבא אין זה ענין לפרסום. זוהי אינסטרקציה פנימית שאותה צריכים לדעת אלה שצריכים לספל בדבר, היינו לפי נותנים דין קדימה, דין עדיפות.

ראש הממשלה ל. אשכול: כולם סטכיסים להחזיר ראשונה על יסוד איחוד

מספחות. הסר קול, אין לך שום דבר נגד זה ?

הסר מ. קול: ביחס לאיחוד מספחות לא.

מסחליטם להחזיר ראשונה על יסוד איחוד משפחות.

ראש המסעלה ל. "אשכול": עכשיו נחליט ביחס לתושבי הארץ, לא פליטים.

ישנה הצעה האומרת: החזרת תושבים ללא אפליה.

הסדר י.ח. שפירא: מפליה ביחס לגיל. כ"ן תוספים דג"ן מלי"ס.

השר י. ברזילי: גם הצעה ללא אפליה.

ראש הממשלה ל. אשכול: ישנן אימות ההצעות הבאות: א) להחזיר ללא

אפליה; ב) להחזיר רק תושבים קבועים; ג) לא

להפלות בין חושבים לבין פליטים; ד) אסליה ביחס לגיל.

ז' ח' ל' ס' י' ס' (ברוב קולות נגד אחד) לרחות ההחלטה על החזרה ללא אפליה.

רק אלה שייפסלו סבחינה בטחוניית לא לתת להבנס.

אבל לא להפלות בגיל.

הערך : ביחס לאיחוד סמפחות אין אבחנה אם הם פליטים או

אֵינֶם פְּלִיטִים ?

אש המעשלה ל. אשכול: אין מבחנה.

ח ל י ט י ם (ברוב של 7 קולות) להחזיר לפי הסדר הבא: א) איחוד משפחות; ב) תושבים; ג) פליטים. לא להחזיר אלא שייפסלו מבחינה בטחונית.

השר מ. כגין: מה הסתירה בין הצעתו של שר הפנים לבין הצעתו של

שר המשפטים? יצחק רבין: היום לגביר. מנחם יושבים

השר ח. מ. שפירא: שר המשפטים רוצה שנפלה בין אנשים על פי הגיל שלהם.

ראש הממשלה ל. אשכול: אני אומר, כי נאם אדם איננו נבחר מבחינה בטחונית,

לא ניתן לנו להכנס.

השר ז. ורהפטיג: אבל שר המשפטים מכניס בין הפוזורים גם פליטים.

השר מ. כגין: אני מציע להצביע כך: א) איחוד משפחות; ב) תושבים,

ובין התושבים להבדיל בגיל. "אחלה המדור" הם עמדו

השר י. ש. שפירא: אני מבין רק בגיל ואינני מבחין בין תושבים ובין פליטים.

אם נאמר דברים אחרים, עלינו לומר להם שיבדלו קודם-כל

ראש הממשלה ל. אשכול: על הקטיגוריה הראשונה איחוד משפחות החלטנו עכשיו.

מתחיל ענין תושבי הארץ. כאן מסתעף העסק. הצעה

אחת אומרת: כקבוצה שניה באה קבוצת התושבים אלא אם כן המבקש אינו בסדר

מבחינה בטחונית. הגבלה זו חלה על כולם.

ישנה הצעה האומרת לא להבחין בין תושבים ובין פליטים,

אלא בין אנשים הראויים לצבא ובין אנשים שאינם ראויים לצבא.

ח ל י ט י ם (ברוב של 10 קולות) שכתוב שני להחזרה באים בחשבון התושבים אלא אם המבקש אינו בסדר מבחינה בטחונית.

3 קולות מקבלת ההצעה לא להבחין בין תושבים ובין פליטים אלא לפי הגיל.)

השר מ. כרמל: הצעתי הצעה.

ראש הממשלה ל. אשכול: האם יש תומכים בהצעתו של השר כרמל שכל מי שחוזר

יחתום מקודם כי מהיום והלאה יהיה אדם הוגן?

השר מ. כרמל: אין זה בדיוק ככה. ההצעה שלי היא שכל מי שייכנס חייב

לחתום על הצהרה שנהג כחוק בשטח ישראל.

ח ל י ט י ם (ברוב של 4:9) לדחות ההצעה שהחוזרים יתחייבו לחתום על הצהרה שנהגו כחוק.

שלא יתפרטם דבר העדיפויות והאפליות שנתקבלו

השר א. אבן:

היום, זו תהיה הנחיה פנימית.

בוועדה יצטרפו היום להגדרה, אנחנו יושבים

השר ח. מ. שפירא:

יחד עם אנשי "הצלב האדום".

ראש הממשלה ל. אשכול:

אפשר למעשה להחיר מקרים שונים ולאסור מקרים

השר א. אבן:

אחרים, אבל לא להכריז על סוגים.

ראש הממשלה ל. אשכול:

יש לדבר עם האנשים שלנו שידעו לכוון.

השר מ. דיין:

אנחנו עובדים עם אנשי "הצלב האדום", הם עטרו

על הנקודה שיש סמור מוגבל שיכול לעבור כל יום.

אם אנחנו רוצים איזה שיחוף-פעולה מצד, עלינו לומר להם שיכוונו קודם-כל

חוזרים לפי איחוד משפחות וחושבים, אחרת יבואו קודם הטפסים של הפליטים.

האם נאמר אחרי-כן שכחנו ורצינו משהו אחר? צריך להגיד להם מראש.

ראש הממשלה ל. אשכול:

אין לנו ברירה אלא לסמוך על אלה העושים את

הטלאכה.

מ ח ל י ט י מ

בהמשך להחלטה מס' 718 מיום כ"ט בתמוז תשכ"ז
(6.8.67):

א. (ב-9 קולות) לא לדרוש מחדש על ההחלטה
להרשות לחושבים של הגדה-המערבית אשר
עברו מאז ה-7 ביוני 1967 לגדה-המזרחית,
לשוב למקום-מגורם בגדה-המערבית. (החלטה
מס. 591 מיום 2.7.67).

ב. (ב-8 קולות) להחליט היום על המועד
הסופי לשובם של חושבי הגדה-המערבית בהתאם
להחלטה הנ"ל.

ג. (ב-11 קולות), האריך 31 באוגוסט ש"ז יהיה
המועד האחרון לשובם של החושבים הנ"ל ולא
חינתן כל ארכה נוספת.

ד. (ב-10 קולות), בהמשך לכללי הביצוע אשר
נקבעו בהחלטה 608 (ג) מיום א' בתמוז תשכ"ז
(9.7.67), לקבוע כהנחיה פנימית, סדר-
/.

730. מיוני שגריר בדרו

עדיפות להיתר שובם של התושבים הנ"ל,
לפי ההכחנה הבאה:-

עדיפות ראשונה: תושבים החוזרים לשם
איחוד משפחות;

עדיפות שנייה: אלה שהיו תושבי-קבע שר בארץ
בגדה-המערבית;

עדיפות אחרונה: תושבי מחנות-הפליטים.

- 1) קול בעד ההצעה לקבוע עדיפות ראשונה
לתושבים החוזרים לשם איחוד משפחות ולא
להבחין בין יתר התושבים המבקשים לחזור;
- 2) קול בעד ההצעה לא להבחין בין תושבי-
קבע לפליטים, אלא לקבוע שתי עדיפויות
בלבד: (1) איחוד משפחות. (2) נברית אשר
גילם מעל או מתחת לגיל-צבא.

ה. (ב-9:4 קולות) לדחות את ההצעה כי כל
תושב אשר יביע רצונו לחזור לגדה-המערבית,
יחתום כתנאי לשובו, על טופס התחייבות
לשמוע על הסדר הציבורי ועל הוראות הממשלה
הצבאית. (ראה נספח מס. 307 אשר נשלח אל
חברי-הממשלה).

בדרך פשוטה זאת יתייחס את הממשלה, אך מבלי שתירוש

הישיבה נעלת בשעה 13:25

ביתם לעשות. אחד הדברים שלם עמם הוא - אי-הקבוצה עשרים אלף משפחות לירושלים
המזרחית.

(המשך הישיבה אחד-הצהריים).

הדגת הזמנה בפני כל הערים: כיצד נושא לעשות זאת, אבל הייב אני להביא את
אחד הדברים המסקנים הוא שונזאים אוו כמצב של כמעט
שם עליה. קיבלתי אחת מכתב משטור אנצבור ביחס לכריה המועצות: אין כל עליה
במש. עדיין נחים האחרונים שקבלו בזמנו ויזוה. סיומנית העניין חיצו סתקרת גם
נר זאת חיצו אחרים שלם תהיה עליה, אלא אולי פעם תהיה ככל-זאת.
סיומנית ישנם כסח פחדה עולים בכל חודש.